

Veto

Woordspelingen. Kijk daar houden wij nu van zie. Janet is kwasi hals over kop het land uitgezet en Kwasi, de Janet moet hier blijven. Hahaha. De blauwen hebben weer eens hun zwarte gal uitgespuwd. Met alle Ghanezen maar niet met den deze. Hmhm. Wij gaan hier het kot afbreken zie. En de kinderen van flikken aanvallen op school. Ze het land uitzetten, naar Nikkeria, Irak of Holland. Maar dan jagen ze daar natuurlijk al die buitenlanders weg. En dan komen die weer naar hier. Met hunne frigoboks. Pagina 3 moet het land uit.

Elf Elf moet ook het land uit. 'T is toch zuivere provokatie zeker. Hebben we Janet net netjes weggevoerd, hangen ze Leuven vol met "Norman kom!". Wie Norman? Wat Norman? Nikske Norman. Tenzij hij komt om Kwasi te halen natuurlijk, dan gaat hij toch niet met lege handen naar d'arm negerkes terug. 4 over 11 voor 5 11 12 op p. 11. Of toch iets in die aard.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 7, MAANDAG 5 NOVEMBER 1990

BOEKEN - Als je snel veel geld wil verdienen, krabbel dan enkele gedichten bij elkaar, schaf de juiste partijaarkt aan en dien een subsidieaanvraag in bij Dewael. Probeer vooral niet de ontoegankelijke uit te hangen, want zo maak je geen schijn van kans. Geld stinkt, schrijvers zijn niks nutten en gedichten gewoon niet te lezen. Onze eigenste boekenbijlage wel, en daar zijn we trots op. Veto op de Boekenbeurs, vanaf pag. 5

Krisis-vergadering over dekreet-Coens En dan nu snel de mening van een student

Sinds vele maanden wordt er op het nivo van de Vlaamse Eksekutieve gewerkt aan een "Dekreet betreffende het Academisch Onderwijs en het Wetenschappelijk Onderzoek in de Vlaamse Gemeenschap". Ondanks het feit dat het dekreet in een Memorie van Toelichting expliciet het recht op studenteninspraak behandelt, werden de studenten in het hele debat lelijk voor lul gezet. Elke informatiedoorstroming was taboe, en tot nu toe konden de studenten alleen hun stem laten horen door te reageren tegen 'toevallig' binnenwaaierende en verouderde ontwerpteksten. En tegen voldongen feiten natuurlijk, zoals vorige week nog in verband met de universitaire expansie. Coens heeft het nu toch opportuun geacht om de studenten te horen. Sinds vorige week werden zij in het debat betrokken.

De meest actuele versie van de ontwerp-tekst voor het dekreet dateert van vorige woensdag, 31 oktober. Op die dag waren 'de studenten' dan ook op het kabinet van de Gemeenschapsminister van Onderwijs uitgenodigd. Daartoe had men op het kabinet de rektoren van de Vlaamse universiteiten gekontakteerd met de vraag of zij een student wilden sturen. Van studentenorganisaties schijnt men echt nog nooit gehoord te hebben. Het is niet het enige element dat de geringsschatting voor de studenteninspraak doet blijken.

Schnabbels

Van de studenten wordt nu plots een advies verwacht tegen maandag 12 november. Van een student kan men misschien verwachten dat hij op goed een week tijd een voorontwerp van dekreet doorworstelt dat, in de versie die de studenten overhandigd kregen, 115 artikelen telt. Voor een studentenorganisatie die basisdemocratisch wil werken is dat een taai dobber. Bovendien is de ontwerp-tekst niet volledig. De studenten krijgen ook nu nog steeds geen inzage in Hoofdstuk Zeven van het Ontwerp van Dekreet, dat de financiering van het

universitaire onderwijs behandelt. Dat dokument zou "nog opgestuurd worden". De behandeling die de studenten te beurt valt, is zondermeer beledigend, en herleidt de hard bevochten inspraak tot het achterhinken van de feiten. Een studentenorganisatie die zich ernstig neemt hoeft het spelletje dat Coens met de studenteninspraak speelt niet te pikken.

Kringraad hoopt dat haar stem toch nog gehoord zal worden, als is er op dit moment geen enkel element dat die hoop nog rechtvaardigt. De volgende week wordt er dus één van veel vergaderen. De eerste crisisvergadering gaat al door op maandagavond. Op het agenda staan een drietal topics, waarover men wel voldoende informatie bezit.

In eerste instantie gaat het dan over de invoering van een studiepuntenstelsel, die voorzien wordt in het nieuwe dekreet (Afdeling 5, art. 12 tot 15). Kringraad verricht al verschillende jaren onderzoek naar de modaliteiten voor de invoering van een dergelijk - in oorsprong Amerikaans - systeem, en naar de gevolgen ervan voor de demokratisering van het universitaire onderwijs. Het doel van een dergelijk studiepuntenstelsel is een kwan-

tificering van studieonderdelen mogelijk te maken. Dat betekent dat aan de opleidingsonderdelen (zeg maar vakken, in de vorm van hoorcolleges, praktika...) een aantal punten wordt verbonden op basis van het aantal contacturen. Voor het behalen van een diploma moet men binnen een gestelde termijn een aantal studiepunten verzamelen. Op die manier zou men tot een grotere flexibiliteit moeten komen dan met het huidige jaarsysteem. De vrijheid bij het samenstellen van een programma wordt groter, en de opbouw van de studie in studiejaren wordt minder rigoreus. Men zou bijvoorbeeld onvoldoendes naar het volgende studiejaar kunnen meenemen, zonder dat men per se een jaar langer over de studie doet.

Studiedruk

Er zijn echter ook ernstige bedenkingen bij zo'n studiepuntenstelsel te formuleren. Ter vergelijking van studieonderdelen hanteert men in het Credit Point System louter het aantal contacturen, zonder dat er rekening wordt gehouden met de studielast. Zo stemt een studiepunten volgens het Ontwerp van Dekreet overeen met 15 contacturen indien het hoorcollege betreft. "Voor kurrikulumonderdelen met andere didactische werkvormen stelt het universiteitsbestuur het overeenstemmend aantal studiepunten vast." Met een dergelijke invulling van het studiepuntenstelsel kan men tot een situatie komen waarbij er ongelijkwaardige studiepakketten tot hetzelfde diploma kunnen leiden.

Het is dan ook noodzakelijk dat men niet uitgaat van een simplistische berekening van studiepunten als contacturen, eventueel vermenigvuldigd met een spe-

Zijn inkomensverschillen rechtvaardig?

Proffen verdienen (veel te) veel

"Waarom is vader niet zo rijk / waarom is ons huis zo ongelijk / aan dat waar anderen wonen? / En toch is vader braaf en goed / Hij die zoveel aan arbeid doet. / Mocht God hem immer lonen." Dit versje werd vlak voor de eerste wereldoorlog op school geleerd. Blijkbaar stelde men toen al het bestaan van arm en rijk in vraag. Maar wat eraan gedaan? Indertijd zocht men de ultieme rechtvaardigheid bij God, een verklaring die vandaag - althans voor sociaal-economische kwesties - minder populair geworden is. In het Centrum van Economie en Etiek heeft men vorige woensdag de onderzoeksresultaten voorgesteld van "Wie verdient meer? Een opinieonderzoek naar de rechtvaardigheid van inkomensverschillen." Men zocht dus niet alleen naar de feitelijke inkomensverschillen, maar vroeg zich ook af in welke mate deze ongelijkheid rechtvaardig is. Binnen de fakulteit Economie is zo'n vraagstelling alleen al uitzonderlijk.

De eerste aanzet voor dit onderzoek gebeurde in 1977. Toen voerden de notarissen actie om hun erelonen met liefst 20% te verhogen. Naar het rechtvaardigheidsgevoel van de onderzoekers leek dit een provokatie: deze rijke beroepsgroep durfde het aan zo'n ingrijpende verhoging te eisen midden in een economische crisis, terwijl alle andere, minder gefortuneerde beroepsgroepen gedwongen werden te matigen en in te leveren. Vreemd genoeg was er zo goed als geen reactie in de media. De publieke opinie pikte zonder morren deze eksessieve eis. In de fakulteit Psychologie begon men toen aan een beperkte pilot-studie naar welke spreiding van inkomens als billijk of niet billijk ervaren werd. De studie die het Centrum van Economie en Etiek nu presenteert, levert ook nog geen omvattend beeld. Zo was men nog niet in staat een studie op te zetten naar de inkomens uit vermogen, en dienden de onderzoekers zich te beperken tot inkomens uit arbeid. Er blijven dus nogal wat zinvolle vragen over voor verder onderzoek naar inkomensongelijkheid.

helemaal in de geest van de held van Sherwood, af te nemen van de rijken en dit aan de armen te geven. Deze groep radikale hervormers is zeer talrijk, en werkt binnen het bestaande welvaarts-pakket.

Een veel kleinere groep (70 personen, 8,6%) wil net het omgekeerde van de optimisten. Zij worden *astoppers* genoemd, omdat zij wel de hogere inkomens willen aanpakken, maar het vrijgekomen geld niet aan de lagere groep willen geven. Zij gaan dus uit van een vermindering van de totale welvaart. Een kleine groep (58 personen, 7,2%), door de onderzoekers "niet onbelangrijk" genoemd, vindt de hele heisa rond herverdeling maar niks en willen liever alles bij het oude houden. Zij manifesteren zich als de pleitbezorgers van het *status quo*. Opvallend is ook dat een uiterst minime groep (vijftien personen, 2%) Vlaanderen te egalitair vindt, en eerder pleit voor een vergroting van de ongelijkheid: pak af van de armen, en geef dat bedrag aan de rijken. Zo te zien heeft Ronald Reagan in Vlaanderen ooit bastaardjes verwekt.

vervolg op p.10 ▶

Bastaardjes

Het onderzoek bestaat vooral uit de verwerking van gegevens uit een enquête die werd afgenomen bij 810 personen, wat een representatieve steekproef moet opleveren van de Vlaamse werkende bevolking. De respondenten moesten van twaalf beroeps-categorieën (zie kader) aanduiden hoeveel zij dachten dat die groepen in werkelijkheid verdienden. Vervolgens moesten zij ook aanduiden welk inkomen naar hun mening rechtvaardig zou zijn.

Tussen de respondenten bleken zich vijf verschillende categorieën af te tekenen. De grootste groep (342 personen, 42,2%) worden *optimisten* genoemd. Zij willen de armen meer geven door een bepaald minimum-inkomen te verzekeren, maar wensen niet dat aan de hogere inkomens geraakt wordt. Hiervoor onderstelt men dus dat de totale welvaartskoek in de toekomst zal vergroten, wat niet altijd even evident is. Iets minder groot (325 personen, 40,1%) is de groep die, in navolging van hun stichtend voorbeeld, de *Robin Hoods* worden genoemd. Zij willen de verschillen tussen de inkomens verkleinen door,

EROTIEK - Deze week eksklusief in Veto: Sofie laat niets aan uw verbeelding over. Een onthullend interview met stripekenaar Gilles Chaillet op pag. 9

vervolg op p.3 ▶

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studietoer en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Oogkleppen zullen niet helpen

De sociale sektor wordt uitgekleeft

"Een tekort van 10 miljoen", konstateerde de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) op 26 oktober. Vlak daarvoor was bekend geraakt dat ook Alma een tekort op haar ontwerpbegroting heeft van ruim 20 miljoen. De oorzaak van deze tekorten ligt vooral bij de sterk gestegen personeelskost. Hoe men de problemen van de sociale sektor van onze universiteit gaat oplossen, is nog lang geen uitgemaakte zaak, maar het valt te vrezen dat de studenten ervoor zullen opdraaien. Zover is het echter nog niet. Bepaalde leden van de RvS, waaronder de studentenfractie, pleiten immers sterk voor het indienen van een deficitaire begroting. Het heeft immers weinig zin dat men zichzelf een rad voor de ogen draait met de gedachte dat alle problemen van de sociale sektor intern op te lossen zijn. Een kortdaat signaal naar de verantwoordelijke overheid is dan ook hoogst nodig.

Voor haar inkomsten steunt de sociale sektor op drie hoofdpijlers. Als eerste zijn er zo de eigen inkomsten van de diensten: huisvesting, medisch centrum, restaurants... Belangrijk in die context is het feit dat Alma haar eigen begroting opmaakt, onafhankelijk van de andere diensten. Haar inkomsten vindt je dan ook niet terug in de RvS-begroting. Alma ontvangt wel, via diezelfde RvS, het grootste deel van de toegekende staatstoelage voor de sociale sektor.

Die toelage vormt meteen de tweede belangrijke bron van inkomsten voor de RvS. Tenslotte wordt - sinds een aantal jaren - ook nog een deel van de inschrijvingsgelden gebruikt om de sociale diensten leefbaar te houden. Je merkt dat de studenten voor een groot deel hun voorzieningen zelf betalen. Nu is dat altijd wel zo geweest, maar sinds 1986 loopt het wel de spuigaten uit.

Dat jaar werd in het kader van de Sint-Anna besparingen besloten om de sociale toelagen aan de universiteiten terug te schroeven met 50%. Ook werd

de mogelijkheid afgeschaft goedkope leningen aan te gaan voor investeringen. Al die besparingen werden grotendeels afgewenteld op de rug van de studenten die opeens het inschrijvingsgeld de lucht in zagen gaan, gekombineerd met nog verschillende andere prijsstijgingen.

Nu, vier jaar later, worden de naweën van Sint-Anna nog steeds gevoeld. De staatstoelage wordt dan wel jaarlijks geïndekeerd, maar men is nog lang niet aan het peil van vóór de besparingen. Voeg daar nog aan toe dat de loonkost van het personeel de laatste jaren een sterke opwaartse evolutie kent, en de sociale sektor zit inderdaad zwaar in de problemen. Kon men de voorgaande jaren nog terugvallen op enkele reserves die werden aangelegd in 'betere' tijden, dan zijn die nu ook opgebruikt of vastgelegd voor toekomstige uitgaven. De Raad van Beheer van de KU Leuven stemde vorig jaar wel in met het overnemen van een deel van de grote onderhoudskosten van de sociale sektor. Een niet meer dan normale geste als je

Als er niet snel meer geld komt voor de sociale sektor, vind je hier volgende week misschien roet tussen de kaaskrokotten.

bedenkt dat de universiteit wel eigenaar is van alle gebouwen van de sociale sektor, maar de eigenaarslasten tot vorig jaar helemaal overliet aan die zelfde sektor.

Vuist

Konkreet kent de ontwerpbegroting van Studentenvoorzieningen dit jaar dus een tekort van 10 miljoen. Om dit intern op te lossen dient er nogmaals serieus wat bespaard te worden. Op de RvS wist de opsteller van de ontwerpbegroting, Jan De Vuyst, alvast te vertellen dat men via een boekhoudkundige handigheid 6 miljoen zou kunnen besparen. Voeg daarbij nog wat personeelsafvloeiingen en wat prijsverhogingen en de zaak lijkt in evenwicht.

Er zijn echter een aantal factoren die roet in het eten komen gooien en duidelijk maken dat men hogerop zal moeten aankloppen voor extra middelen wil men de sociale sektor leefbaar houden. Zo zijn er op de eerste plaats de problemen met de studentenrestaurants. Alma kampt in zijn ontwerpbegroting met een tekort van niet minder dan 20 miljoen. Een aanzienlijk deel van de inkomsten van de restaurants komt elk jaar van de staatstoelage die door RvS verdeeld wordt. Om zijn tekort te laten dalen zou Alma graag een groter deel van die toelage krijgen, maar dat zou dan wel tot gevolg hebben dat het tekort in de RvS-begroting nog groter wordt. Een oplossing is dat dus niet. Het probleem wordt alleen verlegd.

Dat is dan nog niet eens alles, want er is bijvoorbeeld ook nog het huisvestingsprobleem. Al jaren blijkt de noodzaak van de uitbreiding van het aantal universitaire residenties. Op dit moment is er immers een groeiend tekort aan kamers in Leuven en enkel door een groter deel van de markt in te nemen kan de sociale sektor de huurprijzen, die jaarlijks fors stijgen, wezenlijk beïnvloeden en zodoende de prijszwaarte trachten te verbreken.

Nieuwe pda's kosten echter veel geld en dat kan de Sociale Sektor onmogelijk zelf opbrengen. Het is duidelijk dat in deze materie de universiteit haar verantwoordelijkheid moet opnemen. Goedkope huisvesting voor studenten speelt duidelijk ook in haar voordeel. Veel beweging valt er echter niet te bespeuren ten aanzien van nieuwe investeringen voor studentenhuizing.

Het was voor een deel van de RvS dan ook duidelijk dat men deze begroting

moest aangrijpen om een ernstig signaal te geven aan de beleidsmakers hogerop. Een sluitende begroting voorleggen zou immers de - gevaarlijke - indruk kunnen wekken dat het met de moeilijkheden van de sociale sektor allemaal zo een vaart niet loopt, en dat er geen extra inspanningen noodzakelijk zijn. Dat de voorzitter van de RvS, prof. Masschelein, een ietwat andere visie op de zaken had, bleek duidelijk uit het verslag dat van de desbetreffende vergadering werd opgesteld. De langdurige discussie over het nut en de signaalfunctie van een deficitaire begroting was er 'gewoon' niet in opgenomen. Het 'verantwoord beheren' (lees: alles intern oplossen) van Masschelein leek voor de studentenfractie op RvS eerder op werken met oogkleppen, zonder oog voor de groeiende noden en problemen van de Sociale Sektor.

De moeilijkheden in de sociale sektor dateren uiteraard niet van vandaag. Reeds vele jaren kampt men met een tekort aan middelen om een volwaardige uitbouw te garanderen. Wettelijk gezien is het de Staat die moet instaan voor de financiering. Dat werd zo vastgelegd in de wet van 3 augustus 1960, die, op basis van het aantal studenten aan een universitaire instelling, een jaarlijkse bedrag voorziet voor de werking en uitbouw van huisvesting, restaurants, medische diensten... Dit alles had tot doel de drempels voor de universiteit zodanig te verlagen, dat iedereen, ongeacht afkomst, zou kunnen gaan studeren.

Kaak

Dertig jaar later blijkt dit een ijdele droom en een voor de regering niet te realiseren ideaal geweest te zijn. De hogere sociale klassen zijn nog steeds massaal oververtegenwoordigd aan de universiteiten, terwijl het aandeel van de laagste klassen voortdurend terugloopt. Professor Herman Deleecq, die vorig jaar een studie publiceerde waarin dit duidelijk aan de kaak werd gesteld, spreekt zelfs van "het einde van de democratisering". Met de oorspronkelijke doelstelling voor ogen zou de Vlaamse overheid immers moeten instaan voor een aanzienlijke financiële drempelverlaging tijdens de jaren die jongeren besteden aan Hobu- of universitaire studies. Dat gebeurt niet. Cijfers van professor Ivan De Lanoo uit 1989 laten zien dat steeds minder jongeren uit

de lagere socio-professionele milieu deze studies kunnen volgen.

Het is duidelijk dat van de zijde van de overheid er nooit echt veel aandacht besteed is aan de democratisering van het onderwijs. De middelen die ervoor werden uitgetrokken bleken herhaaldelijk onvoldoende en die situatie verergerde jaarlijks. Politieke nalatigheid of desinteresse betekenden dat bij besparingen de sociale sektor als eerste geïveerd werd. Het is in deze context dat de sociale sektor langzamerhand in het slop geraakte en er voornamelijk werd gedacht aan het in de mate van het mogelijke behouden van wat men al had, en niet aan het uitbouwen van nieuwe, broodnodige, voorzieningen.

Wat dit jaar betreft zal het pas tijdens de vergaderingen van november en december zijn dat er definitief uitsluitend komt over de manier waarop men de tekorten van de RvS en van Alma gaat bestrijden. Het zal alvast een interessante discussie worden die verstrekkende gevolgen kan hebben voor de verdere toekomst van de hele sociale sektor.

Kris Hendrickx
Ronny Tielens

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
· 3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 7
5 november 90

Ver. uitg. **Stef Wauters**,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**
Redactie: **Luc Janssens**,
Walter Pauli, **Jan Van der Linden**
Doka: **Hielke Grootendorst**
Tekeningen: Nix
Layout en vormgeving:
Dirk Boeckx, **Lut De Boel**,
Pieter De Gryse, **Krista De Mey**,
Leen Eelen, **Koen Hendrickx**,
Huib Huysse, **Luc Janssens**,
Mieke Janssens, **Stefan Moens**,
Walter Pauli, **Ria Vandermaesen**,
Jan Van der Linden, **Stef Wauters**
Medewerkers:
Dirk Boeckx, **Bart Capéau**,
Peter Kristiaensen, **Pieter De Gryse**,
Filip De Keukeleere,
Paul Demets, **Leen Eelen**,
Kirsten Fredericks, **Kris Hendrickx**,
Mieke Janssens, **Michel Kempeneers**, **Hilde Lenie**,
Stefan Moens, **Ronny Tielens**,
Ria Vandermaesen,
Eindredactie:
Stefan Moens, **Erik Paredis**

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotapub Brussel
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

3 KAASKROKETTEN

Er waren eens drie kaaskrokotten. Vorige week kostten ze in Alma 2,70 frank. Twee weken geleden betaalde je daar echter 88 frank voor hetzelfde aantal kaaskrokotten. In Alma 1 moest je vorige week slechts 70 frank neertellen om in het bezit te komen van - jawel - ook weer drie kaaskrokotten. Op het eerste zicht zit er geen logica in die prijzen, tenzij de kaasmarkt grotere prijschommelingen kent dan de oliemarkt en Alma het marktmechanisme volop laat spelen.

Natuurlijk zit er iets anders achter dit onwaarschijnlijke kaasverhaal: het onduidelijke beleid van Alma ter zake. Want u mag ons geloven: die kaaskrokotten zijn maar één voorbeeld uit een lange rij. Verschillende maaltijden kosten bij Alma de ene week een behoorlijk stuk meer of minder dan de andere week. Het opvallendste daarbij is dat het telkens om schotels uit de goedkope categorieën gaat die duurder worden. De steaks met peperpersaus blijven koppig in de hoogste prijskategorieën steken. Bovendien is het zo dus vooral

het aanbod in de buurt van 100 frank dat stelselmatig uitgebreid wordt.

Het hele probleem is ontstaan in het begin van de jaren tachtig toen de Alma-restaurants bestelden prijsdifferentiatie door te voeren. Er werden nieuwe prijskategorieën ingevoerd en er is niemand die eigenlijk nog effectief controleert of een schotel wel altijd aan dezelfde prijs wordt word. Volgens de direktie van Alma doet men alle moeite om de gerants van de acht vestigingen hetzelfde prijsbeleid te laten volgen. Een bepaalde schotel zou dus in theorie overal aan dezelfde prijs verkocht moeten worden. Zou, want want wie zijn ogen een beetje openhoudt merkt niet alleen verschillen tussen verschillende restaurants, maar ook binnen één restaurant zijn er prijschommelingen.

Blijkbaar denkt Alma dat de studenten door de veelheid van prijskategorieën toch niet meer weten in welke prijskategorie een bepaalde maaltijd nu juist valt. En op die manier slaagt Alma erin verdoen prijsverhogingen door te voeren. (RT)

De London Chamber of Commerce te Leuven?

DAT KAN. Zij kunnen ervoor zorgen dat u uw kennis van het Engels onomstootbaar kan bewijzen.

HOE? U boekt voor een interview met een native speaker en u hebt het over een onderwerp dat u vrij kiest.

VOOR WIE? Voor ieder die zijn parate kennis van de taal wil bevestigen zien. Zeer handig en nuttig bij het solliciteren. Essentieel als u weinig 'schoolse' taalopleiding hebt gehad maar niettemin een "working knowledge" van de taal hebt.

INFO-SESSIE: Auditorium Gaston Eyskens, Dekenstraat Leuven.

7 november om 20.30 uur (met video-opnamen van reële interviews)

advertentie

◀ vervolg van p.1

cifieke faktor naargelang van de aard van het contactuur. De visie van de studentenbeweging is altijd geweest dat bij de berekening van een studiepunten rekening gehouden moet worden met de studiedruk of studielast. Daarmee bedoelt men de reële tijd die een normstudent (de student die 75% van zijn medestudenten achter zich laat) nodig heeft om een vak te verwerken. Naast het aantal contacturen moet dan ook de studeertijd in rekening gebracht worden. Wanneer die uitgangspunten bij de invoering van een studiepuntenstelsel in acht worden genomen, wat nu niet het geval lijkt, kan het Studiepuntenstelsel bijdragen tot het beheersen van de studiedruk – een oude eis van de studentenbeweging.

Een ander addertje onder het gras bij dit systeem is bijvoorbeeld de voorspelbare verlenging van de studieduur. Op elke studiecyclus wordt een maximumduur gezet, en de ervaring in het buitenland leert dat men al gauw geneigd is om die maximumduur vol te maken. Bovendien riskeert men, indien er geen rem wordt gezet op de keuzemogelijkheden van de student bij het samenstellen van zijn programma, dat de eenduidigheid van de diploma's volledig de mist ingaat. Tenslotte is het volledig onduidelijk hoe het in een dergelijk systeem verder moet met het traditionele beurzenstelsel. Men kan immers niet van bissen spreken, wanneer een student vakken waarvoor hij niet slaagde kan meenemen. Het is duidelijk dat alleen al de vier (4) artikeltjes die handelen over het studiepuntenstelsel Kringraad voor de nodige problemen zullen stellen.

Initieel

Een ander probleem dat aan bod komt is niet minder technisch: Kringraad moet zich ook binnen de kortste keren uitspreken over de artikelen die het post-initieel onderwijs – derde cyclus en aanvullende studies – behandelen. Een buitengewoon complexe aangelegenheid. De laatste jaren hebben we immers een dergelijke boom van aanvullende opleidingen, specialisaties en getuifschriften gekend, dat niemand er nog echt zicht op heeft. Kringraad heeft er steeds voor gewaarschuwd dat een dergelijke proliferatie van bijkomende opleidingen neerkwam op een devaluatie van het eerste diploma.

In feite komt dit neer op een verlenging van de studieduur. Het is duidelijk dat die slechts weggelegd is voor studenten die het zich kunnen permitteren nog een aantal jaren aan de unief te blijven, te meer daar zij slechts voor de eerste diploma in aanmerking komt voor een studiebeurs. Bijzondere aandacht zal zeker ook moeten gaan naar art. 34 van het ontwerp van dekreet dat stipuleert dat de opleiding en het curriculum van de universitaire lerarenopleiding wordt bepaald door de Vlaamse Eksekutieve.

Studentenrecht

Laatste punt op de agenda maandagavond is de studenteninspraak. Cynisch als je bedenkt hoe de studenten bij het hele debat genegeerd zijn. In zijn Memorie van Toelichting bij het voorontwerp, bij de tiende versie van 15 juni 1990 behandelt Coens ondermeer het recht op inspraak van studenten in het bestuur van hun universiteitsinstelling. Hij wil dit recht nu in het dekreet een wettelijke basis geven, maar alleen voor de gemeenschapsuniversiteiten. De andere instellingen kunnen daar volgens het dekreet naar eigen goeddunken over beslissen. Dat Loko dat niet kan nemen is evident.

Dat men bij gelegenheid de studenteninspraak op nivo's die de eigen instelling overstijgen ook wel eens ter sprake wil brengen, ligt ook voor de hand. In het franstalig landsgedeelte zijn de studenten immers vertegenwoordigd in de Conseil Interuniversitaire (CIUF), de tegenhanger van de Vliir. Toch zal Kringraad het, rekening houdend met de klaarblijkelijke opvattingen van Coens over studenteninspraak, op dit en andere punten erg hard moeten spelen. Tenminste, als ze mogen meespelen.

Stef Wauters

De familie Tel achterna

Kwasi moet blijven, Janet moet terug

De manier waarop de Ghanese vluchtlinge Janet Sakyi en haar zoonje Kwasi de afgelopen weken behandeld zijn, heeft in Leuven een hele solidariteitsbeweging op gang gebracht. Verleden dinsdag werd door een veertigtal mensen het comité 'Kwasi en Janet' opgericht. Onder hen zijn er onder meer een delegatie studenten van het Sint-Pieterskollege, enkele leerkrachten van Kwasi's school, leerkrachten en leerlingen uit andere scholen en studenten van de KU Leuven. Het comité zal zeker nog van zich laten horen, want men besloot er prompt actie te voeren tot Kwasi gerust in België kan blijven, samen met zijn moeder Janet. Dat zal niet bepaald gemakkelijk zijn, maar het brutale politioptreden in deze zaak en de onmenselijkheid van de vluchtelingenwetgeving heeft hen alleen maar vastberadener gemaakt.

Vorige week berichtte Veto al uitgebreid over de zaak 'Kwasi en Janet'. In 1986 is de familie Sakyi vanuit Ghana naar België gevlucht. Het statuut van politiek vluchtling werd hen evenwel geweigerd en in 1987 werd het gezin uitgewezen. In 1988 werd het laatste beroep tegen die beslissing eveneens afgewezen. Omdat Janet lijdt aan sikkelcelanemie en gespecialiseerde medische verzorging nodig heeft, werd zij na speciaal verzoek voorlopig met rust gelaten. De moeilijkheden hadden echter wel tot een breuk in het gezin geleid. Vader Akyi hertrouwde met een Belgische en verblijft momenteel legaal in België.

Paleis

Op 24 september werd Janet bij een paspoortcontrole in het Centraal Station van Antwerpen toch gearresteerd en meteen overgebracht naar de gevangenis van Vorst. Daar verbleef ze tot haar repatriëring op dinsdag 23 oktober. De negenjarige Kwasi leeft ondertussen ondergedoken. Diezelfde dinsdag was er een solidariteitsactie gepland op de speelplaats van de SKLO-school in Heverlee. De schoolkameras van Kwasi hadden tekeningen gemaakt en een brief geschreven om te protesteren tegen zijn uitwijzing.

Maar de politie had het duidelijk zo niet begrepen. Een tiental agenten maakten met de wapenstok een einde aan de actie van de lagere schoolkinderen. Door commissaris Leenders werd het politiegeweld wel erg cynisch afgedaan als een 'kommunistestorm'. Onderstussen verklaarde hij dat een school zich

niet moet bemoeien met het uitwijzen van vreemdelingen. De leraars en ouders nemen echter geen vrede met dergelijke ontwijzing op zijn verantwoordelijkheid.

Afgelopen dinsdagochtend, een week na de bewuste politie-interventie in de SKLO-school te Heverlee, trokken zestig kinderen naar het koninklijk paleis. Zij wilden daarmee nog eens hun ongenoegen uiten over het verdwijnen van hun vriendje Kwasi. Maar van de geplande ontvangst aan de achterkant van het paleis door de koning kwam niets terecht. Teleurgesteld besloten de kinderen en hun begeleiders dan maar om hun boodschap aan de voorkant van het paleis kenbaar te maken.

Maar voor het zover was, kwam de arm van de wet opnieuw tussen. Een kolonne rijkswachtwagens kwam immers plots aangereden en hield stil. Bleek dat het om een nieuwe communicatiestorming ging, want de rijkswachters waanden de kinderen voor een betoging van woedende Waalse leraars. Ondanks de 'vergisning' van de rijkswacht, maakten dezen nog gauw van de gelegenheid gebruik om de tekeningen van de kinderen te doen opbergen "want voor het paleis mag er toch niet betoogd worden".

Al dat politiegeweld tegen lagere schoolkinderen stuit de betrokken volwassenen uiteraard tegen de borst. Maar er is meer dan dat. Het comité 'Kwasi en Janet' neemt het niet dat in België een vrouw zomaar gearresteerd kan worden bij een toevallige paspoortcontrole, en een paar dagen later naar het land van

herkomst gestuurd, zonder haar zoon nog te zien.

Misschien nog erger is het voor Kwasi die, na een wat moeilijk begin, eindelijk goede resultaten begon te halen op school. Nu hij eindelijk goed Nederlands begint te spreken, wil men ook hem 'reparieren' naar Ghana... onder begeleiding van twee rijkswachters. Die extreem brutale manier om vreemdelingen te behandelen kan niet langer. Ook daarvan wil het comité een actiepunten maken.

Naar het voorbeeld van de succesvolle acties rond de familie Tel – de Koerdische familie die men vorig jaar wou uitwijzen, maar waar men vanaf zag na langdurige solidariteitsacties – willen de aktievoerders ook nu een sympathiebeweging op gang brengen om Kwasi's verblijf in België te verzekeren. Maar deze keer ligt de lat hoger, want het comité wil ook Janet terug in België krijgen. Als men weet dat een uitwijzing al bijna onmogelijk ongedaan kan gemaakt worden – beroep tegen die uitspraak is bijvoorbeeld niet opschortend – dan lijkt de terugkeer van Janet alles behalve dichtbij.

Stunt

Maar het hele gebeuren kan misschien eindelijk eens een aantal politici doen inzien dat zelfs het beperkte terugkeerbeleid van België resulteert in sterk naar racisme ruikende praktijken. Zelfs elementaire mensenrechten als het recht op gezinsleven – gegarandeerd door het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens – worden niet meer nageleefd voor politieke vluchtelingen.

Dat het niet gemakkelijk zal zijn, hebben ook de aktievoerders begrepen. Zij hebben een petitie opgesteld waarin niet alleen geprotesteerd wordt tegen het politioptreden, maar ook de positieve eisen – Kwasi blijft, Janet terug – in de verf worden gezet. Woensdag houden ze een optocht en 's maandags wordt er naar de gemeenteraad getrokken. Als deze akties veel volk trekken, kan de Tel-stunt misschien toch herhaald worden.

Bart Capéau

REDAKTIONEEEL

Janet

Onlangs verklaarde Frank Vandenbroucke op een debat in Leuven dat wij inzake het vluchtelingenprobleem "door een zure appel moeten bijten". Volgens hem kan België het niet aan om massa's mensen uit de Derde Wereld of Oost-Europa op te nemen. "Wij hebben het recht onze verwaart te verdedigen", en "Wie verantwoordelijkheid heeft, blijft in eigen land om orde op zaken te stellen". Hiermee staat hij overigens niet alleen. Zijn kollega's van de CVP, de VU, en zeker de PVV en het Vlaams Blok spreken nog radikaler taal.

Zij gaan er straal aan voorbij dat vluchten een individueel recht is, een onvervreemdbaar recht dat ingeschreven staat in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het recht op zaken te stellen, dat hiermee in de weegschaal ligt, is dat niet. Het lijkt er trouwens op dat weinig politici de volledige draagwijdte beseffen van die Mensenrechten. Het betekent bijvoorbeeld dat ongeveer iedere Tutsi het recht heeft uit Rwanda te vluchten.

Zoiets hoort men niet graag. Men zal die konsekwentie als irrelevant afdoen, en opwerpen dat West-Europa toch geen honderdduizenden Afrikanen kan herbergen. En waarom niet? De UNO meldt dat momenteel 85% van de vluchtelingen opgenomen worden door landen uit de Derde Wereld, terwijl Europa slechts 5% voor haar rekening neemt. Bovendien heeft de top-twintig van landen met het meeste vluchtelingen in verhouding tot de eigen bevolking, een gemiddeld jaarinkomen van minder dan 700 dollar per burger. Als West-Europa geen tweehonderdduizend vluchtelingen kan opnemen, waarom moeten het zoveel armere Afrika of Azië dan opgezadeld worden met tientallen miljoenen?

Officieel weigert België echter geen enkele politieke vluchtling. Neen, enkel economische vluchtelingen worden teruggejaagd. Spijtig voor onze politici, maar ook dat onderscheid is inhumain, en bovendien strijdig met het internationale recht. De Konventie van Genève van 1951 stipuleert nauwkeurig dat iedereen als vluchtling kan beschouwd worden "omwille van zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging."

Volgens de letter van die Konventie mag ongeveer iedere paria uit India vertrekken – en hebben de andere landen de verdomde plicht hem ook als vluchtling te beschouwen. En wat te denken van de Russische joden, de kleurlingen uit Zuid-Afrika, de Koerden uit Syrië, Irak, Iran en Turkije, de Palestijnen uit het halve Midden-Oosten, de Ambonezen en Molukkers uit Indonesië, de kommunisten uit de Filipijnen, de vakbondsmensen uit El Salvador, Honduras en Guatemala of de antiroyalisten uit Marokko? De halve wereld heeft ernstige redenen om hebben en houden bijeen te pakken en elders een menswaardig bestaan op te bouwen.

Zoiets vraagt om grotere internationale rechtvaardigheid, en kan onmogelijk worden afgeremd door een wetgeving als de Belgische. Die werd overigens door een arrest van het Brussels Hof van Beroep veroordeeld als strijdig met die Konventie van Genève en het Internationale Pakt van New York. Onze regering stoort zich hieraan echter niet. Zij blijft deporteren, weigeren, interneren, zonder enige wettelijke of morele grond. En wat er ginds gebeurt met Janet, dat zal hen een zorg wezen. Weer een negerin minder in België om met OCMW-geld wel te lopen. Onze welvaart, weet je wel: Eigen Volk Eerst.

GROEPSSEKS – Terwijl baasje binnen wegdommelt in de Super City-fauteuils tijdens het Staatsrecht van professor ALEN, maken Theo en Thea er buiten een gezellige boel van. Een Romeinse orgie van Theo's en Thea's waarbij ze het principe van de doorzichtigheid aan hun banden lappen. De Akademische Overheid moest dringend stoken in de wielen van die perverse lingen steken, zo vinden wij. Wat dacht u van een Ambulant Krisiscentrum voor de Opvang van Ekshibitionistische Tweewielers? (foto Hielke Grootendorst)

25 jaar 11.11.11:

Een kwarteeuw politieke onwil

De jaarlijkse 11.11.11-actie brengt je begin november onverdelijk in aanraking met de Derde Wereldproblematiek. Nationaal Sekretariaat voor Ontwikkelingssamenwerk (NCOS) slaagt er telkens opnieuw in met vaak gekozen slogans affiches de publieke opinie te raken. Ook dit jaar is de boodschap overduidelijk: een moeder met een ondervoed kind in haar armen, i daarboven de slogan 'Door onze ministers gewogen en te l bevonden'. Het publiek zal men er wel mee bereiken, maar het NC wil meer. Het wordt tijd dat de politici ook eindelijk eens over de b komen en daarom is de campagne dit jaar specifiek op de politi partijen gericht. Misschien dat de partij-jongens eindelijk eens ver gaan kijken dan pure stemmenwinst.

Na 25 jaar 11.11.11-actie hoeft het NCOS niet meer te bewijzen dat het het publiek kan aanspreken. Maar ondanks, alle respons zijn er in al die jaren een hele hoop fundamentele eisen nooit gerealiseerd. De oorzaken zijn niet ver te zoeken: politieke onwil en gebrek aan visie op het vlak van ontwikkelingsbeleid. Iets wat misschien niet te verwonderen is als je weet dat er op die 25 jaar 17 ministers verantwoordelijk zijn geweest voor ontwikkelingsamenwerking.

Touw

Toetssteen voor die politieke onwil van onze overheid om iets te doen aan de scheve Noord-Zuidverhoudingen is de vaak beloofde maar nooit gerealiseerde 0,7% van het BNP voor ontwikkelingshulp. Het NCOS berekende dat indien België zich van in het begin aan die 0,7% gehouden had, de Derde Wereld nu al 150 miljard frank minder arm geweest zou zijn. Interessant om weten: 150 miljard is duizend keer de opbrengst van de vorige 11.11.11-actie. Uiteindelijk kwam minister Geens in mei 1989 toch met een plan om het 0,7%-objectief stapsgewijs te bereiken.

Maar lang heeft dat het niet uitgehouden. Eén maand later overleefde het plan het begrotingskonklaaf niet. Ontwikkelingsamenwerking werd nog maar eens het slachtoffer van politieke touwtrekkerij. Politici lopen geen enkel risico door ontwikkelingsamenwerking niet ernstig te nemen. De ideale besparingspost, kortom. Om daar verandering in te brengen richt het NCOS zich dit jaar

uitdrukkelijk tot de politieke partijen. Niet om beloften of verbale steun af te dwingen, maar om discussies te openen en ontwikkelingsamenwerking meer gewicht te geven in de politieke arena.

Het plan dat verleden jaar werd voorgesteld om de exportinkomsten uit de grondstoffenhandel van de allerarmste landen te stabiliseren, kreeg op papier wel goedgee steun, maar van enige actie van overheid kwam niets in huis. Reden genoeg voor 11.11.11 om het grondstoffentema dit jaar opnieuw op te nemen in de vorm van enkele concrete haalbare eisen. Er werd geopteerd voor de invalshoek 'diversifiëren'.

Waaier

De industrie van vele Derde Wereldlanden steunt immers dikwijls bijna volledig op de export van één of twee grondstoffen. Dat maakt hen meteen ook bijzonder kwetsbaar voor schommelingen in de wereldprijs van die exportproducten. Willen zij een onafhankelijker positie verwerven in de wereldeconomie, dan moeten zij loskomen van hun positie van leverancier van goedkope grondstoffen.

Dat is het uitgangspunt van het NCOS. De economische ontwikkeling van de Derde Wereldlanden kan in verschillende richtingen gaan. Ze kunnen een bredere waaier van economische activiteiten ontwikkelen (horizontale diversifikatie) of ze kunnen hun eigen grondstoffen eerst zelf verwerken vóór ze geëxporteerd worden (vertikale diversifikatie). Daarnaast kan men eveneens regionaal diversifiëren, dit wil zeggen samenwerkingsverbanden opbouwen tussen Derde Wereldlanden onderling. Ook op die manier kan men een stuk afhankelijkheid ten opzichte van het Noorden doorbreken.

De oplossing die het NCOS voorstelt, kan op het eerste gezicht eenvoudig lijken, maar dat is misleidend. Diversifiëren komt in vele gevallen neer op het volledig reorganiseren van de economische structuur. En dat kan voor landen met beperkte middelen en weinig economische slagkracht een bijna onoverkomelijke opdracht zijn. Vandaar dat het NCOS vindt dat de landen van het Noorden hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

Natuurlijk zullen het voor een belangrijk deel de lokale overheden zijn die zo'n omschakeling moeten mogelijk maken: verbetering van de infrastructuur, verwerven van de noodzakelijke technologie, research en vorming van mensen, verhogen van de koopkracht van de eigen bevolking, enzovoorts. Maar ook voor het rijke Noorden is er een essentiële rol weggelegd.

Het NCOS-grondstoffeneisen-plan bevat een aantal concrete maatregelen die België kan nemen en die ons land kan verdedigen op internationaal vlak. Ze kunnen worden ingedeeld in drie grote pakketten.

Druppels

Ten eerste is het essentieel dat het inkomen van de betrokken landen beschermd wordt. Om een nieuwe economische structuur op te bouwen is er geld nodig, veel geld. Die landen zouden niet langer gewurgd mogen worden door de immense schuldenlast. De internationale

gemeenschap heeft tot nu toe slechts schuchtere pogingen ondernomen om daar iets aan te doen. Het Toronto-menu of het Brady-plan waren slechts druppels op een hete plaat. Ook België kwam niet verder dan enkele symbolische daden en het initiatief om met de rentebetalingen van enkele landen een tegenwaardefonds op te richten, waarmee ter plekke projecten kunnen worden gefinancierd.

Een andere maatregel om de financiële situatie van de Derde Wereldlanden te verbeteren en ze meer ademsruimte te geven voor diversifikatie is het verlenen van meer en betere ontwikkelingshulp. En daarmee zitten we terug bij de eis van de 0,7%.

Tenslotte moeten de arme landen een stabielere prijs krijgen voor hun grondstoffen. Het NCOS wees bijvoorbeeld op de rampzalige prijsdalingen op de koffiemarkt als gevolg van het opschorten van het internationale koffiepakket. De prijsdalingen werden vaak rechtstreeks doorgerekend aan de koffieboeren, wier inkomen bijna werd gehalveerd. Volvoedde politieke druk had de ineerstoring van het akkoord gemakkelijker kunnen voorkomen. Het NCOS vraagt de regering diplomatiek initiatief te nemen voor een nieuw koffiepakket.

Gat

Het openstellen van onze markt voor producten uit het Zuiden is de tweede

eis. Met die toegangsmogelijkheden loopt er nogal wat mis. Zo vraagt het NCOS aan de regering maatregelen te nemen om een betere toegang tot onze markt te verzekeren voor tropische producten (koffie, kakao, rubber, kruiden...). België en de EEG rekenen nog steeds speciale heffingen aan op dergelijke producten naargelang de graad van verwerking. Landen die proberen zelf een verwerkingsindustrie op te bouwen worden op die manier onrechtvaardig streng benadeeld.

Een ander akteerpunt is de afschaffing van het bestaande Multivezelakkoord, een akkoord dat kwota oplegt aan de productie van textielproducten. Door die verplichte productiebeperkingen worden de westerse markten afgeschermd voor kleding en textielproducten vanuit het Zuiden. De kledingsector kan echter een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van vele landen omdat de technologie relatief eenvoudig is en de arbeidsintensiviteit hoog ligt. Volgens berekeningen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) zouden bij afschaffing van het akkoord de exportinkomsten van sommige ontwikkelingslanden kunnen verdubbelen. Maar hoewel er in het Westen altijd voor een liberale wereldeconomie gepleit wordt, gebouwd op de principes van vrijhandel, worden die principes slechts selectief toegepast. Het Zuiden is er in vele gevallen het slachtoffer van.

Het 'plundervrij maken van de handel' is

de derde NCOS-eis. Dat houdt in dat ontwikkeling niet ten koste mag gaan van de bevolking of van het milieu. Kijk maar naar de zogenaamde 'rijgers' van Zuid-Oost Azië (onder andere Zuid-Korea en Taiwan) die het makro-economisch bekeken misschien wel goed doen, maar hun geforceerde ontwikkeling dikwijls zien gepaard gaan met sociale ellende. Of naar Brazilië dat een duurzame ontwikkeling op het spel zet door het overmatig kappen van regenwoud. Het NCOS is dus tegen 'wilde' ontwikkeling dus, en pleit voor een proces waarin lasten en baten evenwichtig verdeeld worden. *Economische* ontwikkeling moet ingepast worden in het *volledige* ontwikkelingsplan van een land.

In de praktijk merkt men echter vaak dat instanties die zich bezighouden met de problemen van de Derde wereld (schoolvoorbeeld is het beleid van het IMF en de Wereldbank) zich dikwijls enkel op het economische aspect richten, met programma's die ten koste gaan van de basisbehoeften van de bevolking. Er moet dus niet alleen gekeken worden naar economische winst- of verliescijfers op korte termijn, maar ook naar gevolgen op lange termijn voor de sociale verhoudingen en het milieu. Alleen zo'n politiek kan een duurzame ontwikkeling garanderen.

Peter Cristiaensen

Forced Entertainment in het Stuc Het willoos licht

Recent onderzoek wees uit dat zowat zestig procent van de Amerikanen gelooft dat Elvis Presley nog steeds in leven is. Laatst kwam een garagehouder in een onooglijk dorp in het nieuws omdat hij tegenover de gillende fans niet wou toegeven dat hij de grotere was die, op de vlucht voor het succes een rustig leven was begonnen op het platteland. Hoever kunnen we gaan in onze verbeelding? Tekstschrijver Tim Etchells van de Engelse avant-garde-teatergroep 'Forced Entertainment' zegt daarover: "We hebben altijd interesse gehad voor mensen die zichzelf iets wijsmaken om er beter van te worden." *Some Confusions in the Law About Love*, een poging om deze week aan de wereld te ontsnappen, of precies niet.

Terwijl elke nieuwe, Engelse teatergroep in Londen probeert onderdak te vinden, en door zoveel mogelijk kabaal te maken de aandacht van de media te trekken, pakt de dames en heren van 'Forced Entertainment' hun koffers en gingen in het noordelijke Sheffield de koppen bij mekaar steken. Uit het puin van deze industriële wereld kreedden zij hun eerste voorstellingen: (*Let the Water Run Its Course*) to the Sea that Made the Promise en *200% and Bloody Thirsty*. Daarin toonden zij reeds uitgebreid hun interesse voor de letargie van de grootstad. In *Let the Water Run...* vertellen vier kinderen van de koude oorlog hun levensverhaal, terwijl de regen op hen neerdaalt en in *200% and Bloody Thirsty*, alweer gesitueerd in de stad staan drie voor zich uit te dromen in de sneeuw.

De voorstellingen van 'Forced Entertainment' zijn momentopnamen van kitsch, verval en massakultuur. Zij zijn niet blind voor het televisietijdperk waarin wij leven. Dat betekent echter

meteen ook het wanhopige bewustzijn van de illusie. Er wordt honderd uit over seks gepraat met Mike en Dolores, een duo dat blijkbaar een nachtclub frekwenteert en op Hawaiï een peepshow voert. Moordpartijtjes en allerlei seks-standjes zijn hun grote hobby. Zij vertellen er uitgebreid over op het TV-schermbild, tot twee melancholieke skelleten hun intrede doen. Ze weggevoerd uit een zeventiende-eeuws Japans spookverhaal, denk je, maar er zijn ook passages te horen uit Plato's sublieme *Symposium*.

Later sterft het oorspronkelijke trio en één van hen wordt de geest van Elvis, een man met steeds harder opborrelend verlangen om naar Memphis terug te keren. De gestorven hotelbewoners laten door microfoons horen dat het allemaal maar om imitatie gaat. Alles onecht dus, en we krijgen verhalen te horen over schietpartijen, auto's die botsen, reinkantaties en dergelijke dingen waarmee de mensheid de tijd verdoet. Dit is een wereld waar je als toeschouwer tegelijk om licht en intens droevig van wordt: een voorstelling die je meteen tot de terminus brengt, met tussenthaltes weliswaar. Maar wat met dit oponthoud, met personages die hun soelaas zoeken in uitdrukken als "de doden hebben ongelijk als ze de levenden bevrijden?" Het enige juiste antwoord, lijkt dat van de speelwijze: grinnig, maar vooral grappig.

Paul Demets

11.11.11
AGENDA

DINSDAG

DEBAT om 20.00 u. Kleine Aula **Het Zuiden in de weegschaal** met prof. Berlage over landbouw en economie, Martine Van der Meulen over gezondheidszorg, Diederik De Beir over onderwijs en vorming en natuurlijk *Norman Moyo uit Zimbabwe*. Moderatie: Axel Buyse (De Standaard)

WOENSDAG

HONGERMAALTIJD
's middags in Alma 1, 2 en 3,
's avonds in Alma 1 en 2.

DONDERDAG

FAKKELOTCHT ter ondersteuning van de eisen van het NCOS, vertrek om 20.00 u aan het Ladeuzeplein.

MAANDAG

BENEFIETFUJ met optredens van The Daffodils, Hangman, A Volonté en Kid Safari, in zaal Lido.

HELE WEEK

PLANTJES Verkoop in fakulteiten, Alma's en aan het station.
INFO o.a. met diareksen in de lessen.

Subsidiesysteem voor (sommige) schrijvers

Spek en bonen voor bezige bij Dewael

In juli maakte minister van Cultuur Dewael de namen bekend van de tweëndertig auteurs die een subsidie van 250.000 frank zullen ontvangen. Daarmee haalde hij zich meteen het ongenoegen van een aantal schrijvers op de hals. Op zich is dat geen verrassing: er waren ongeveer honderdnegentig aanvragen voor een subsidie, en wie uit de boot valt is altijd geneigd om de beslissing aan te vechten. Maar er is toch meer aan de hand. Om te beginnen is het alle betrokkenen (zowel winnaars als verliezers) volslagen onduidelijk wat nu de criteria zijn om een subsidie te krijgen. Bovendien heeft Dewael het advies van een speciaal daarvoor opgerichte 'Kommissie voor Advies tot Bevordering van de Nederlandse Letterkunde in België' (ook wel 'Letterenkommissie' genoemd) in een aantal gevallen naast zich neergelegd.

Vanaf dit jaar geldt voor schrijvers een nieuw subsidiesysteem. Men stelde vast dat de kleine toelagen van twintig tot vijftigduizend frank eigenlijk weinig zin hadden: ze stelden een schrijver niet in staat werkelijk meer tijd te besteden aan zijn werk. Het aantal beurzen werd verlaagd (tot tweëndertig) waardoor ze konden opgetrokken worden tot 250.000 frank. In een dergelijk systeem wordt de selectie van de betaaldegenen natuurlijk erg belangrijk. Het lijkt dus logisch dat er duidelijke criteria naar voor worden geschoven om het kaf van het koren te scheiden. Op dat punt loopt echter een en ander mank.

Boot

De enige voorwaarde die de minister Dewael de Letterenkommissie oplegde was dat de auteur in kwestie een contract met een uitgeverij voor een of ander project moest kunnen voorleggen. Zo'n voorwaarde heeft niet alleen weinig te maken met literaire kwaliteiten, maar bovendien is ze heel gemakkelijk te omzeilen. In een interview met 'De Morgen' gaven de uitgevers van Houtekiet, Kritik en Dedalus ronduit toe dat ze fictieve contracten gesloten hadden om hun auteurs aan een beurs te helpen.

Daarom zou door de Letterenkommissie nog een tweede criterium gehanteerd zijn: bij de aanvraag moest een lijst gevoegd worden met recente publicaties. Die zou onder andere moeten dienen om aan te tonen dat men werkelijk tijd kon vrijmaken om zich met literaire arbeid bezig te houden. Bij verdere navraag door Veto, ontdekten sommige commissieleden echter dat er van dit criterium gebruik gemaakt werd.

Uit de ongeveer 180 aanvragen selecteerde de Letterenkommissie in eerste instantie 52 kandidaten, waarvan er 16 een grotere beurs (400.000 frank) zouden krijgen. Maar Dewael vond dat te veel: aangezien er dit jaar maar acht miljoen beschikbaar was, moest de lijst aanzienlijk gereduceerd worden. De reductie naar 32 auteurs werd echter uitgevoerd buiten de commissie om. Bovendien vielen vijf van de zestien schrijvers die in de oorspronkelijke lijst als de belangrijkste waren aangeduid uit de boot. Een reactie op deze gang van zaken kon dan ook moeilijk uitblijven.

In het weekblad 'Knack' van 3 oktober deed dichter-vertaler Jan Mysjkin een boekje open over de praktijken op het ministerie van Cultuur. Hij is één van

de vijf schrijvers die door Dewael van de 'keurlijst' van 16 geschrapt is. Toen hij dat vernam, was hij zelf zeer verbaasd: hij kon immers maar liefst vier contracten met uitgeverijen voorleggen. Ook had hij vorig jaar niet minder dan vijf publicaties op zijn naam staan. Een vergelijking met Miriam Van Hee (beiden hadden in 1989 samen een dichtbundel van Chlebnikov vertaald) bracht hem tot de vaststelling dat er misschien wel andere zaken meespeelden.

Van Hee had naast die dichtbundel niets gepubliceerd, had slechts één contract en kwam niet op de keurlijst voor. Toch kreeg zij een subsidie van 250.000 frank en Mysjkin niks. Maar, schrijft Mysjkin, Van Hee heeft een contract met De Bezige Bij. Ook andere auteurs die niet op de keurlijst voorkwamen, maar wel in de prijzen vielen, hebben contracten gesloten met grote Nederlandse uitgeverijen. Is dat soms het criterium? Niet volgens zijn collega Erik Spinoy die, hoewel hij 'in de prijzen' gevallen is, evenmin te spreken is over de subsidiering: "Het is zelfs zo dat sommige betaaldegenen auteurs gepensioneerd zijn; je vraagt je af waar zij in godsnaam subsidies voor nodig hebben."

Een officiële reactie op deze aantijgingen blijft voorlopig uit. Op het ministerie van Cultuur kregen we een ambtenaar aan de lijn die ons vroeg de volgende dag terug te bellen, om hem de tijd te geven het artikel van Mysjkin te herlezen. Toen we hem de volgende dag op het afgesproken uur opbelden, was hij "in vergadering, en daarna naar huis". De rest van de week bleek hij afwezig, in vergadering of net naar huis.

Bij de Letterenkommissie zelf is het voorval blijkbaar in zo'n slechte aarde gevallen dat sommigen maar al te graag wat meer rechtvaardigheid aan de zaak willen geven. Voorzitter Irina Van Goere verklaarde door zwijgplicht gebonden te zijn, maar wou toch kwijt dat de commissie een beledigde brief naar de minister had geschreven. Ze wees er bovendien op dat Dewael tenslotte toch binnen de lijst van 52 door de commissie geselecteerde schrijvers was gebleven. Geen 'kommissie voor spek en bonen' dus, zoals Mysjkin beweerde.

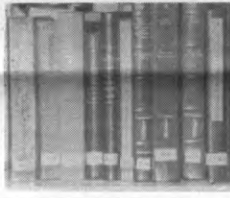
Ei

Clara Haesaert, lid van de Commissie en oud-ambtenaar van het ministerie van Cultuur, was ook duidelijk op de tenen getrapt: "Er is nog nooit zo met ons gesold." Daarmee is nog maar eens

duidelijk hoe wisselvallig de verhouding tussen minister Dewael en zijn commissie is. Dat bleek al uit een interview van Dewael met de Poëziekrant begin dit jaar, waar de liberale minister vragen had bij de tijd die sommige leden van de commissie in hun werk investeren en bij het politieke machtsspelletje binnen de commissie. Niet verwonderlijk dat hij de adviezen van de Letterenkommissie zonder veel scrupules naast zich neerlegde. Het kwam trouwens vorig jaar ei zo na tot een breuk tussen minister en adviesorgaan toen de commissie weigerde Dewael's systeem van grote beurzen aan te nemen. Daarom zocht de cultuurminister dit jaar naar een truuik om de commissie te dwingen zijn advies te volgen: hij beloofde op voorhand in een advertentie (!) beurzen van 250.000 frank.

Over de verzuiling binnen het adviesorgaan is Haesaert trouwens ook niet te spreken. "Vroeger koos de minister mensen die volgens hem voldoende competent waren. Maar de laatste jaren zijn de politieke bemoeienissen sterk toegenomen. De commissie wordt nu samengesteld op basis van het Kulturpakt, dat het pluralisme wil waarborgen door alle strekkingen een vertegenwoordiger te geven." Dat betekent dus dat de commissie samengesteld is evenredig met de sterkte van de politieke partijen.

boekenkatern

En dat is niet alles. De academici in de commissie kunnen beschouwd worden als 'vertegenwoordigers' van hun universiteit: alle belangrijke instellingen hebben 'hun mannetje'. Criteria als competentie en representativiteit naar de schrijvers toe zijn bij dit alles ver te zoeken. Schrijversverenigingen als de PEN-club of de Vlaamse Vereniging van Letterkundigen (VVL) worden niet geraadpleegd.

Zondag

Overigens stelt de representativiteit van die organisaties ook niet al te veel voor. De PEN-club houdt zich voornamelijk met de politieke situatie van schrijvers en journalisten bezig; als ze in het nieuws komt is het dan ook meestal om de behandeling van schrijvers in het buitenland aan te klagen. De VVL zou dan het geëigende orgaan moeten zijn, ware het niet dat die organisatie verlamd wordt door een fundamenteel verschillende visie op de functie van het schrijverschap. Spinoy: "Aangezien de meeste auteurs in Vlaanderen niet van hun pen kunnen leven, heb je onder de VVL-leden veel 'zondagsschrijvers' die al bij zijn met een kleine subsidie en absoluut geen zin hebben om actie te voeren om een paar collega's vooruit te helpen."

Om beweging in de zaak te krijgen hebben een aantal schrijvers een tijdelijke vereniging opgericht, die actie zou moeten voeren rond de subsidiekwestie. De vereniging is opgericht door een achtal auteurs, waaronder Spinoy, Dirk Van Bastelaere, Charles Duval, Leo Pleyssier en Mark Insingel. Ze heeft een vijftigtal leden 'met een reputatie'. De tijdelijke vereniging, die nog geen naam heeft, wil zich niet in de plaats stellen van de andere organisaties. De bedoeling is zichzelf overbodig te maken. Er moet een statuut komen voor de schepende kunstenaar. Bovendien moet er verbetering komen in de sociale en fiscale

ZUILTJES

De Commissie van Advies tot Bevordering van de Nederlandse Letterkunde in België werd in het leven geroepen door het KB van 12 maart 1961. Ze assisteert de minister van Cultuur bij de uitwerking van het letterenbeleid. In de praktijk komt dit er op neer dat haar werk zich beperkt tot het verdelen van de subsidies voor auteurs en tijdschriften. Fundamentele beleidsadviezen hebben de leden nog niet geleverd; daar hebben de meesten immers geen tijd voor.

De commissie wordt om de 2 jaar hernieuwd, met uitzondering van de voorzitter, die voor 6 jaar wordt aangesteld. Ze telt 11 leden, die onder de partijen verdeeld worden volgens het Kulturpakt: de CVP krijgt 5 leden, de SP 3, de PVV 2 en de VU 1. Aan de deur de partijburo's voorgestelde kandidaten wordt, na goedkeuring door de commissie, op het kabinet een 'specialiteit' toegewezen. Deze hoeft niet samen te vallen met het genre waar ze eigenlijk in actief zijn: als elke zuil maar zijn inbreng heeft. De huidige samenstelling van de commissie is als volgt:

Vanuit de CVP: • Irina Van Goere (voorzitter): gepensioneerd leraar, romanschrijfster (*De roos van Agapia*) • Martine Declercq (sektie proza): professor aan de UFSAL, lid van de Scriptores Christiani, auteur van een weinig succesvolle roman • Rita Ghesquiere (sektie jeugdliteratuur): doceert jeugdliteratuur aan de KUL, publiceerde vorig jaar de studie *Van Nicolaas van Mira tot Sinterklaas* • Marcel Van Nieuwenborgh (sektie poëzie): cultuurrecensent van De Standaard, publiceerde bij 'De Gulden Engel' de poëziebundel *Een beetje rood doet wonderen*, lid van de Scriptores Christiani • Clem Neutjes (sektie essay en kritiek): professor literatuurwetenschap aan de UFSIA.

Vanuit de SP: • Paul De Wispelaere (sektie proza): docent Nederlandse literatuur aan de UIA, redakteur van het NWT, romanschrijver en essayist (staatsprijs voor *De broek van Sartre*) • Jan Lampo (sektie toneel): cultuurrecensent van De Standaard, publiceerde één roman *In altijd lege kamers* • Clara Haesaert (sektie toneel): gepensioneerd ambtenaar van het ministerie van Cultuur, publiceerde enkele poëziebundels.

Vanuit de PVV: • Frank De Keyzer (sektie jeugdliteratuur): gepensioneerd redakteur van 'Het Laatste Nieuws' • Annemarie Musschoot (sektie essay en kritiek): doceert Nederlandse literatuur aan de RUG, poëziekriticus van 'Ons Erfdeel'.

Vanuit de VU: • Maurits Van Liedekerke (sektie poëzie): hoofdredakteur van het partijblad 'Wij', publiceerde enkele poëziebundels bij minder bekende uitgeverijen. (PDG/PDM)

positie van de auteur. Om haar doel te bereiken, wil de tijdelijke vereniging gebruik maken van het enige wapen dat schrijvers hebben: hun pen. De pers bestoken, politieke partijen naar hun standpunt interpellieren.

Er is dus meer werk aan de winkel dan een loutere opstelling van ernstige criteria voor subsidies. Want wie het ene jaar een subsidie krijgt, kan het volgende jaar uit de boot vallen. Dat ontmoedigt natuurlijk velen om zich ernstig met literatuur bezig te houden. Als ideaal geldt het Nederlandse systeem. Daar

bestaat er een 'Fonds van Letteren', dat een aantal auteurs in staat stelt zich full-time aan hun literaire arbeid te wijden, zonder zich daarbij zorgen te moeten maken om de wetten van de markt. Bij ons zijn er maar enkele schrijvers die doorlopend in de prijzen vallen: Leonard Nolens, Claude van den Bergh, Walter van den Broeck, Monika van Paemel en Willie Verheghe. De laatste kent u niet. Hij is ambtenaar bij de Administratie voor Kunst, die de subsidies toekent.

Pieter De Gryse
Luc Janssens

Het grootste assortiment informaticaboeken

vindt U bij

Boekhandel Wouters

Bovendien wacht U daar
een nuttig geschenk!

L. Wouters

Naamsestraat 48
3000 Leuven

Wetenschappelijke Boekhandel

☎ 016/23.34.81

Bij DEWAEEL THUIS...

Het geld van de schrijvers

Zeg niet neen tegen een subsidie

In zijn vroege jaren als schrijver kon James Joyce alleen overleven door zijn vrienden en kennissen te bezoeken op het moment dat ze niet aan tafel zaten. De veelgeroemde Ierse gastvrijheid gebod hen dan de getalenteerde schooiwer uit te nodigen mee te eten. Maar staan onze schrijvers er vandaag veel beter voor? Er mag dan misschien sprake zijn van een 'Vlaamse Golf', de sociale positie van de Vlaamse schrijver is nog altijd benard te noemen. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat het Nederlands een uiterst klein taalgebied is. Komt daar bovenop dat Vlaamse schrijvers vaak onbekend blijven in Nederland. Gevolg: wij hebben weinig professionele schrijvers. Wie zich bovendien naast zijn beroep ernstig met literatuur wil bezig houden moet in alle betekenissen van het woord 'kreatief' zijn.

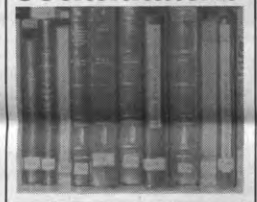
Niemand schijnt precies te weten hoeveel Vlaamse schrijvers van hun werk kunnen leven. Vijf tot zeven zullen het er wel zijn. Claus en Geeraerts zijn er zeker bij, en er zullen nog wel wat dichters-performers zijn die de eindjes aan elkaar kunnen knopen. Die onzekerheid is te verklaren door het feit dat het niet altijd duidelijk is waar je iemand moet plaatsen die naast romans ook scenario's schrijft, of actief is als journalist. Je kunt je bovendien niet altijd van de indruk ontdoen dat heel wat artistieke veelzijdigheid geïnspireerd is door bittere noodzaak.

De oorzaken van die weinig comfortabele situatie zijn bekend: het Nederlandse taalgebied is nu eenmaal klein. Bovendien zijn bekende schrijvers van bij ons niet noodzakelijk even bekend in Nederland. En een bevolkingsgroep van minder dan zes miljoen is wel erg weinig. Daarbij komt dan nog dat professioneel werkende schrijvers ongenadig als zelfstandigen behandeld worden. Hun situatie op gebied van sociale zekerheid is dan ook erbarmelijk: hoge bijdragen, lage uitkeringen. Het zal je maar overkomen dat je eerst jarenlang van de dauw moet leven, dan eindelijk succes krijgt en vervolgens blauw belast wordt. Je zou voor minder naar Cavayillon verhuizen. Echt professionele schrijvers zijn zo zeldzaam, dat het interessanter lijkt om na te gaan hoe de gemiddelde Vlaamse

schrijver zich in leven houdt.

Herman Brusselmans bijvoorbeeld zweert bij de stelling "Schrijven, daar moet je voor werken". Naast zijn literaire arbeid leeft hij van journalistiek werk. Bob van Laerhoven, bekend van 'De Stenen Wachter', schrijft recensies voor 'De Morgen' ("eigenlijk meer uit liefde geschreven"), maar leidt ook de

boekenkatern

Turnhoutse editie van 'De Streekkrant', een job waarin hij Walter van den Broeck opvolgt. Hij kan zijn werk zo organiseren dat hij de voormiddag vrij houdt voor 'artistieke bezigheden': het schrijven van romans, kinderboeken... Omdat hij een part-time job heeft, moet hij geen sociale zekerheidsbijdragen als zelfstandige betalen, wat natuurlijk een heel verschil maakt. Hij klaagt niet over

RODE MOSSELS ZOEKEN ANDERE WEEKDIEREN

Vorige donderdag was het zover. In de sporthal van Eigenbilzen gaven Veto's Rode Mossels (*Les Moulles Rouges*) in de finale van het kampioenschap zaalvoetbal-met-smalle-doelen de teams van Les Hautes Ecoles Frigidiques van Bastogne (5-1) en de Hochschule für Zahnkonsumenten uit Aachen (98-93) het nakijken.

De matches waren immens spannend. Het Leuvense *chearteam*, allemaal gezonde, mollige, frisegewassen jonge meisjes, moedigde de *Moulles Rouges* tot het uiterste aan. Af en toe spatte de bal op de lat, haakte Johnny zich mooi vrij, schilderde Jaap een voorzet op het hoofd van Ted, die dan maar hoefde binnen de knikken. Aan de andere kant werd er ongenadig geschoffeld, maar lieten de geroeteneerde profs toch de kousen zakken eens zij meenden dat zij met forfait-scores naar huis zouden gespeeld worden. Maar toch blijft het oude voetbalgezegde waar: de bal is rond, een match duurt nog steeds negentig minuten, en drie seconden volstaan om de wedstrijd te doen kantelen.

Na het beleg voor het doel van onze nationale goalie, waarbij deze tot driemaal toe uit verband werd gespeeld (er doen 'ook meisjes meel'), hingen de bordjes weer gelijk. De coach voerde toen een tactische wissel door: hij haalde vier verdedigers van het veld en bracht er zeven aanvallers in. Na de match verklaarde de kapitein

dat deze overwinning een prestatie van de hele ploeg was, en dat men moest verderkijken naar de volgende match. De tegenstander hiervan is nog niet gekend. *Les Moulles Rouges* - het sportteam van uw eigenste Veto, daagt iedereen die wil uit om te minivoetbal-

len, te volleyen, te minivoetballen, te handballen, te rugbieten, te minivoetballen, te korfballen, te hockeyen, te minivoetballen, te basketten, te mini... (x 3). Minivoetbal mag ook. Bel 22.44.38, en vraag naar Stef. Iedere wedstrijd wordt verslagen in de Veto!

zijn situatie, "maar tegen een subsidie zeg ik natuurlijk niet nee". Het blijft zijn grote droom om zich ooit volledig met literatuur te kunnen bezighouden. Maar hij is ook niet blind voor de voordelen van zijn situatie: contact met de buitenwereld kan een belangrijke stimulans zijn voor het schrijverschap.

Met die mening staat hij niet alleen. Dichter Charles Duval, mede-oprichter van de tijdelijke vereniging die de belangen van de schrijvers aktiever wil behartigen (zie artikel pag. 5) verklaart ronduit dat full-time schrijven hem niet zou liggen. "Dat is mij te monomaan. Voor mij zou de combinatie part-time schrijven en een beperkte job ideaal zijn. Nu ben ik één dag van de week volledig vrij. Verlof om persoonlijke redenen, heet dat. Maar ik kan van die veranderingen, als ik een project van langere duur zou hebben. Een roman, bijvoorbeeld". De combinatie van onderwijs en literatuur komt overigens wel vaker voor. Zo

is Claude van den Berghie part-time leraar toneel, dikkie en voordracht.

Ook diplomaat-schrijver Herman Portocarero vindt dat schrijvers niet noodzakelijk lijden onder hun buiten-litteraire activiteiten: "Je kunt ze er zo uithalen, de schrijvers die in het echte leven staan. Volledig professionele schrijvers lopen het gevaar nogal op zichzelf betrokken te zijn." Portocarero is geen voorstander van subsidies. Hij erkent dat er voor Vlaamse schrijvers een probleem bestaat - de kleine oplagen maken een literaire carrière praktisch onmogelijk - maar de politisering van het subsidiebeleid maakt volgens hem de zaken alleen maar erger. Voor zichzelf heeft hij een originele oplossing bedacht: hij zal binnenkort alleen nog maar in het Engels publiceren.

Plezier

Leo Pleysier is wel een full-time schrijver. "Voorlopig kan ik wel gebruik maken van een vangnet. Ik sta in het onderwijs, en ik kan er een jaar tussenuit (loopbaanonderbreking). Mijn laatste boek heeft goed verkocht, en met de toelage erbij kom ik dit en volgend jaar wel rond. En als het dan niet lukt, kan ik altijd terug naar het onderwijs."

Niet iedereen kan zich zo gelukkig achten. Jan Mysjkin leefde jaren van OCMW-steun, tot hij ook daar geen beroep meer kon doen als hij niet ging 'werken'. Hij werkt nu als ongeschoold arbeider in een katoenfabriek. Anderen moeten voor hun literaire arbeid zware professionele offers brengen. Zowel Spinoy als Van Laerhoven hebben aantrekkelijke aanbiedingen gekregen, die echter wel een full-time engagement

vereisen. Omdat ze daardoor de schrijverij zouden moeten vaarwel zeggen, hebben ze geweigerd. Voor Spinoy komt daar nog bij dat hij maar tijdelijk als assistent aan de universiteit aan de slag kan. "Op termijn zou het er voor mij inderdaad wel eens slecht kunnen uit zien." En van de verkoop van zijn boeken moet hij ook niet veel inkomsten verwachten: een oplage van duizend exemplaren is veel voor een dichtbundel, en dat maakt een totaal inkomen van twintig- tot dertigduizend frank. Een verwaarloosbaar bedrag, en Spinoy heeft geen tijd om dat aan te vullen met het geven van lezingen.

Uitgeverij - Boekhandel
PEETERS
BONDGENOTENLAAN 153
LEUVEN

advertentie

Jazzweekend

Wil je een weekend lang jazz (leren) spelen en erover praten met een zestal muzikanten die er alles van weten? Dat kan op 23, 24 en 25 november in een boerderij in de bosrijke omgeving van Bokrijk, voor de schappelijke prijs van 1500 frank (alles inbegrepen, behalve drank). Werken al zeker mee: Dirk Schreurs en Wim Colemont (piano en harmonie), Vincent Claesen (gitaar) en Mark Gerarts (drums). Ze verzorgen er harmonielessen, workshop-instrumenten, ensemblesessies, jamsessies en een concert door de leraars. Inlichtingen en inschrijvingen voor vrijdag 16 november bij Mattias Laga, Vandenymplestraat 53, 3000 Leuven. Rekeningnummer 431-0565361-15 met vermelding 'jazzweekend'.

Hoe verschillend ze ook over de ideale situatie van de auteur denken - over één ding zijn ze het eens: ze willen in geen geval terug naar het fenomeen van de ambtenaar-schrijver. Vroeger werd een auteur wel eens bedacht met een baantje dat weinig eisen stelde, zoals bijvoorbeeld inspekteur van de bibliotheken. Spinoy: "Een ambtenaar kan principieel niet ontslagen worden. Dat brengt het risico met zich mee dat zo'n ambtenaar-schrijver zich, eenmaal benoemd, niet meer met literatuur bezighoudt. Volgens Dewael zou dat onze diepe wens zijn: een gemakkelijke job vinden aan de overheid. Maar dat kan dus nooit de bedoeling zijn. Voor ons komt alleen in aanmerking degene die beantwoordt aan twee voorwaarden: literair hoogstaand werk leveren en tegelijk behoefte hebben aan steun van de overheid".

Pieter De Gryse
Leen Eelen
Luc Janssens
Mieke Janssens.

De levenswijsheden van Erik Spinoy

"Dekadent beschouw ik als een compliment"

De dichter Erik Spinoy werkt in Leuven als assistent op het departement Nederlandse Literatuur en paart daar het academische aan het praktische. Zo komt er kortelings een nieuw bundeltje van hem uit bij de prestigieuze Nederlandse uitgeverij 'De Arbeiderspers'. De bundel heet *Susette*, naar Susette Gontard, de minnares van de beroemde Duitse dichter Hölderlin. Spinoy ziet poëzie als een speels bedrijf voor vrolijke jongens en wil dat zijn gedichten kompleks, moeilijk, postmodern, dubbelzinnig, ironisch en onleesbaar zijn. Op de koop toe is hij ook niet in het aantal lezers geïnteresseerd. Het werd dus eens dringend tijd voor een *ernstig*, verstaanbaar, verduidelijkend en vooral leesbaar gesprek.

Veto: Uw nieuwe gedichten in 'Susette' worden in de flaptekst omschreven als 'open teksten'. Is het de bedoeling dat de lezer een soort van allegorische lezing toepast, dat hij met zijn eigen cultuurgoed en fantasie met die gedichten gaat spelen?

Spinoy: «Ja, ik hoop van wel. Al is dat niet iets dat ik wil opleggen. Een auteur is geen autoriteit ten aanzien van zijn eigen tekst. Als het dan toch een allegorie moet zijn, dan is het, om het meteen in verband met de dekonstruktie te brengen, een allegorie van de onleesbaarheid. De lezer wordt er toe uitgenodigd een aantal verbanden en samenhangen te zien die als hij ze verder probeert door te trekken en tot een eenheid te brengen, in het niets oplossen, zodat hij weer met lege handen achterblijft.»

Veto: Op deze manier stuart u de lezer wel het bos in. Als hij vermoedt dat die teksten opnieuw aan hem ontsnappen, dan blijven die teksten toch in het lege hangen?

Spinoy: «Ja, maar dat heb ik in een tekst die in *Yang* gepubliceerd heb ook gezegd: per slot van rekening ontsnapt elke tekst op één of andere manier aan zichzelf of aan een lektuur. Teksten die zichzelf aandienen als verstaanbaar, die creëren alleen maar de illusie dat ze niet aan de lezer ontsnappen, dat je ze begrijpt.»

«In deze bundel probeer ik die illusie te verstoren. Ik probeer wel een aantal samenhangen en motiverende structuren op te bouwen, maar dan om duidelijk te maken dat elk verband dat je ziet, aanleiding is tot weer een nieuw verband... Het is een eindeloos proces dat altijd maar in beweging is, maar nooit tot een definitief resultaat leidt. Dat staat tegenover de traditionele idee dat een tekst als het ware een fond heeft, waarvan je de woorden moet wegkrabben en waardoor die fond bloot zou komen. Die fond, waarom het eigenlijk te doen is, is er niet.»

Het bed van Susette

Wat brandt mijn lip, dat bitter is?
Wiens zoen stak mij met ziekte aan?
Duur bed (satijn, katoen, wit kant)
zo klam. Diep steekt de lanspunt in

mijn zij. Geen hand veegt dromen van de slaap.
Zingt eens mijn adem weer?
Geen vogel spreekt. De peren beurs en ravezwart de boom.
Gordijn waait op

een vreemde wil. Ligt koel zijn hand
op mij? Is het koorst, een raam
dat openstaat?
Is het

Erik Spinoy, *Susette*

In het proberen uitdrukken van wat gebeurd is, ontstaat zelf opnieuw een gebeuren waarop verder gebouwd kan worden.»

Veto: Een tekst bestaat voor u duidelijk alleen uit taal en niet uit ideeën, terwijl u toch zeker vanuit ideeën vertrekt.

Spinoy: «Ik denk dat er niet zoiets bestaat als pure betekenis. Betekenis is altijd geïnkarnéerd en juist die geïnkarnéerdheid veroorzaakt de onbetrouwbaarheid van betekenis. Dit sluit niet uit dat ik wel degelijk geloof dat er een relatie bestaat tussen de werkelijkheid en de taal. Alleen is de taal geen klickeer of een afdrak van die werkelijkheid. Ze hebben beiden een totaal andere structuur. De relatie tussen die twee is dan ook ongelooflijk onvoorspelbaar. De taal gaat haar eigen gang terwijl ze toch probeert iets uit te drukken. Zoals dat nu, in dit interview, ook gebeurt, bijvoorbeeld.»

Veto: Er zijn ook ontzettend veel intertekstuele verwijzingen naar de mythologie, de klassieke oudheid, de wereldliteratuur, het leven van Hölderlin, die voor de meeste lezers onbekend zullen zijn?

Spinoy: «Ik hoop dat ik complexe teksten heb geschreven. Dat was tenminste mijn bedoeling: om zoveel mogelijk bij de lezer los te maken. Maar er staan ook een aantal eenvoudige liefdesgedichten in. Ik schrik echter niet terug voor de uitdagingen die de complexiteit stelt; voor, als het woord dan toch moet vallen, het postmoderne. Daarom hou ik ook niet van realisme. Realisme is een vorm van eskapisme tegenover de complexiteit van de werkelijkheid, het is een vorm van geruststelling. Het wezenlijke van mijn teksten ligt in hun ambivalentie. Mijn teksten bevinden zich op de dunne scheidslijn tussen ernst en ironie. In het gedicht *Susettes bed* identificeer ik Susette bijvoorbeeld met de Kristus-figuur. Ik laat aan de lezer over of dat nu ernstig of ironisch is bedoeld.»

Veto: Of dekadent?

Spinoy: (lacht) «Ja, maar dat beschouw ik eigenlijk als een compliment. Overigens is dat intertekstuele spel maar een aspect van deze bundel. Een ander belangrijk aspect is het oproepen van scènes die op de een of andere manier meer zijn dan zichzelf, die een *unheimliche* sfeer creëren.»

Veto: Dat 'unheimliche' komt ook voor bij Dirk Van Bastelaere, Er zijn opvallend veel parallellen tussen u en Van Bastelaere. Hebben jullie nog steeds de bedoeling om samen aan het zelfde touw te trekken, zoals in jullie gezamenlijke bundel 'Golden Boys'?

Spinoy: «Daarin spelen zowel extraliteraire als poëtische motieven mee, maar ik vind het niet aangewezen om daarom meteen etiketten op ons te plakken. Ik vermoed dat iemand die ons van een afstand bekijkt, ons in dezelfde hoek zal situeren. Ik denk dat er ook wezenlijke verschillen zijn, maar het is niet aan mij om die aan te wijzen. Het is in elk geval geen bewuste poging om een school te vormen of zoiets.»

"In een aantal gedichten neem ik het woord als vrouw." Erik Spinoy nam het poederdoosje en kleurde zijn stembanden. Het interview is een corrupt geges.
(Foto Raf De Smedt)

Veto: Is dat een reden voor u om de bloemlezing *Twist met ons' met gedichten van Van Bastelaere, Ducal, Dewulf en uzelf nu af te wijzen?*

Spinoy: «Dat weet ik nog zo niet. In die bloemlezing zijn behoorlijk uiteenlopende dichters gegroepeerd. De poëzie van Charles Ducal is mijlener verwijderd van wat Dirk van Bastelaere en ik doen. Van Bastelaere en ik hebben met elkaar gemeen dat wij ons nadrukkelijk situeren in de traditie van de avant-garde in een 'gemoderniseerde' variant. Het wezenlijke daarvan is het anti-realistische standpunt. Wij houden ons vrij intens bezig met de relatie tussen taal en werkelijkheid en de complexiteit van taal.»

Veto: Is het Benno Barnard die u naar de *Arbeiderspers* gehaald heeft?

Spinoy: «Een uitgeverij zoals de Arbeiderspers krijgt jaarlijks honderden manuskripten toegestuurd. Het is dus aangeraden om een introductiebrief te hebben, zodat je inzending tenminste opgemerkt wordt. Dat betekent niet dat je automatisch geaccepteerd wordt. Ik heb van Benno Barnard zo'n introductiebrief gekregen en mijn bundel is dus bijklaar goed bevonden.»

Veto: Toch behoort Benno Barnard niet meer tot uw strekking.

Spinoy: «Ik vind dat er teveel wordt gepolariseerd: de verschillen tussen de dichters onderling worden gereduceerd tot verschillen tussen twee kampen: de 'moeilijke jongens' en de 'gemakkelijke, meer leesbare jongens'. Van Bastelaere en ik moeten dan behoren tot de eerste groep en De Coninck en Ducal tot de tweede groep. Dat is een ongelooflijke simplificatie. Ik vind de poëzie van De Coninck en Ducal bijvoorbeeld helemaal niet met elkaar te vergelijken.»

Veto: Maar u bent toch ook een moeilijke jongen?

Spinoy: «Ik vind het helemaal niet belangrijk of een tekst verstaanbaar is of niet, want geen enkele tekst is 'restloos' verstaanbaar, zelfs niet de gedichten van Herman De Coninck.»

Veto: Het is toch ook opvallend dat die zogenaamd moeilijke dichters met dekonstruktie en de werken van de Amerikaanse dekonstruktivist Paul de Man bezig zijn en Herman De Coninck en Ducal bijvoorbeeld niet?

Spinoy: (lacht) «Ik zal niet ontkennen dat ik een paar dingen van de Man gelezen heb. Het is niet omdat dekon-

struktie en post-structuralisme in de mode zijn dat ik ook in die trend ga schrijven. Dekonstruktie is er nu éénmaal. Ik vind dat het de plicht is van een dichter om ook de complexiteit van het schrijven niet uit de weg te gaan. Een schrijver reflecteert nu eenmaal over wat hij precies doet. Dat is geen moeilijkdoenerij of 'zich-interessant-voordoen'. Ik zeg niet dat modieuze moeilijkdoenerij niet bestaat.»

Veto: U zei dat u het jammer vond dat uw vorige bundel weinig kritieken heeft gekregen, maar toch hebt u expliciet geschreven dat het aantal lezers u eigenlijk niet interesseert.

Spinoy: «Dat wil niet zeggen dat ik wil dat er geen hond naar mijn poëzie omkijkt. Wat me niet interesseert is een soort VTM-achtig sukses, wat voor een dichter trouwens onmogelijk is. Ik maak ook het verschil tussen 'sukkes' en 'erkenning'. Het eerste interesseert me niet, het tweede wel. Ik maak er aanspraak op dat het belang van mijn gedichten, en van dit soort poëzie, in het algemeen gewaardeerd wordt. Daarom geef ik dit interview weg, daarom neem ik ook deel aan Saint-Amour waar ik eigenlijk helemaal niet op mijn plaats ben. Ik ga daar naartoe om te laten zien dat dit soort poëzie ook bestaat.»

Paul Demets
Stefan Moens

NIEUW! NIEUW! NIEUW!

Jong, links en progressief?
Ook huiverig tegenover
sloganeske ideologieën?
Kom dan naar de info- en
startvergadering van

Jongsocialisten
K.U.L.

op dinsdag 13 november
om 20.00 u
in 't Oratorienhof,
Mechelsestraat 111.
BE THERE!

NIEUW! NIEUW! NIEUW!

Standaard Boekhandel

ALGEMENE EN WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL

ALGEMENE

AFDELING

KELDERVERDIEPING

- kunst muziek Franstalige literatuur Engelstalige literatuur papierwaren wenskaarten

GELIJKVLOERS

- literatuur taalkunde poëzie ontspanningslektuur toerisme jeugdboeken kook- & wijnboeken hobby

EERSTE VERDIEPING

- tuinieren natuur sport gezin gezondheid

TWEDE VERDIEPING

- boekenmarkt: boeken aan voordeelprijzen

Het mag gezegd worden.

Kritak is zonder twijfel één van de grootste uitgevers-distributeurs van proza in Vlaanderen. En Standaard Boekhandel is er met z'n 53 winkels de grootste en belangrijkste boekenverkoper.

Beide ontmoeten elkaar

te Leuven in de Naamsestraat 57. Bij Standaard boekhandel kan u op vier verdiepingen terecht bij de genreverantwoordelijken, specialisten in het vak, die u zullen helpen bij uw zoektocht naar het juiste boek.

WETENSCHAPPELIJKE

AFDELING

KELDERVERDIEPING

- economie marketing & management recht godsdienst filosofie psychologie pedagogie geschiedenis politieke wetenschappen sociologie

EERSTE VERDIEPING

- informatica geografie geologie wiskunde fysica chemie techniek medica farmacie biologie

STANDAARD BOEKHANDEL EN KRITAK PRESENTEREN U EEN SELECTIE VAN SPRAAKMAKENDE LITERATUUR

PETER ACKROYD

*Chatterton
Hawksmoor
Het laatste testament van Oscar Wilde*

JOHAN ANTHIERENS

Brief aan een postzegel. Kritisch koningsboek

GIE BOGAERT

Wat kwaad doen de tovenaars

RAYMOND CARVER

De beste Amerikaanse verhalen uit Esquire

PAUL CLAES

De liefste. Onsterfelijke liefdesverzen

JOZEF DELEU

Voorbij de grens

RITA DEMEESTER

Stampvoeten in het donker

CHRISTINE D'HAEN

Zwarte sneeuw

JO GOVAERTS

*Hanne Ton. Gedichten
De twijfelaar. Gedichten*

Het Kritak Verspreidingscentrum, Meulenhoff en Standaard Boekhandel hebben een belangrijk samenwerkingsakkoord gesloten om u nog beter te helpen.

Deze maand al zetten wij een aantal belangrijke Kritak-auteurs in de schijnwerpers. Met een speciale stand in onze winkel en interessante aanbiedingen die een bezoekje meer dan waard zijn.

Om nog maar te zwijgen van onze specials over Octavio Paz, Garcia Marquez, Jan Wolkers, Monica Van Paemel, Marguerite Yourcenar of Vaclav Havel die u in de rest van het academiejaar nog mag verwachten. Heeft u 'em?

GILBERT GRAUWS

De papegaaieschommel

HUMO

Het leukste uit Humo

LIEVE JORIS

*De melancholieke revolutie
Terug naar Kongo*

PAUL KOECK

Notaris X

PATRICIA DE MARTELAERE

*De schilder en zijn model. Roman
Littakens. Roman*

GUIDO VAN MEIR

Het word! teveel voor Corneel

MARC MIJLEMANS

Mijl op Zeven. Nagelaten werk

WEDUWE OPPERMANS

Feestelijk vermoord

KOEN PEETERS

Conversaties met K. Roman

JAMES PURDY

De gewaden der levenden

BRIGITTE RASKIN

*Het koekoeksjong
Overwinterdagboek*

KAREL SERGEN

Buitenbeeld. Gedichten

KAMIEL VANHOLE

Een demon in Brussel

STUDENTENKOPERSKAART

EEN INITIATIEF VAN
STANDAARD BOEKHANDEL, GERICHT
NAAR DE STUDENT TOE!

11 aankopen = -10%

Gedurende 18 maanden kan u uw aankopen bij Standaard Boekhandel op een studentenkoperskaart laten noteren. Na 11 aankopen krijgt u van ons een boekenbon ter waarde van 10% van het gecumuleerde bedrag.

Naamsestraat 57, 3000 Leuven
016/23.98.21

ACTIE!

NOVEMBER

• wetenschappen en techniek tentoonstelling
i.s.m. Wiley, Oxford, Freeman en Kluwer

JANUARI

• Standaard Boekhandel start met een heuse nieuwsbrief vol boeiende artikels over Nederlandstalige literatuur en buitenlandse letterkunde. Trouwe klanten kunnen natuurlijk niet zonder. Geef nu alvast uw naam en adres op in de winkel en wij houden u op de hoogte.

De passie voor geschiedenis van stripauteur Gilles Chaillet

“Mijn uitgever wilde een badscène schrappen”

De naam van Gilles Chaillet is misschien minder bekend bij de brede strippubliek. Sinds 1976 zet hij voor zijn grote voorbeeld en leermeester Jacques Martin, geestelijke vader van de stripheld 'Alex', diens serie 'Lefranc' voort, maar deze reeks blijft onmiskenbaar Martins stemplek dragen. Vanwege zijn interesse voor geschiedenis start Chaillet enkele jaren later met een eigen historische strip, 'Vasco', een reeks die onderhand tot de populairste in het genre behoort.

De Parijzenaar Chaillet (44) is een pure autodidakt. Reeds van jongsaf raakte hij geboeid door de avonturen van Alex. In de ban van Martins verhalen, kopieerde hij diens tekeningen tot Martins stijl als het ware het zijn tweede natuur werd. Toen Martin iemand zocht om 'Lefranc' over te nemen, stelde men hem Chaillet voor.

Chaillet: «Ik werkte toen bij Dargaud als assistent van Uderzo, de tekenaar van 'Asterix', maar eigenlijk wilde ik toen al strips maken zoals ik het nu doe. Ik was weg van Martins stijl, dus iets beters dan zijn assistent worden kon ik me niet inbeelden.»

«In het begin heb ik wel wat moeilijkheden gekend, maar niet wat betreft de stijl, omdat het eigenlijk mijn stijl al was — ik kan gewoon niet anders. Het echte probleem was dat ik nog behoorlijk moest leren tekenen. De proporties, het perspectief, dat heb ik allemaal van Martin geleerd.»

Veto: Naar verluidt is Martin erg kritisch — op het randje van het autoritaire — tegenover zijn assistenten.

Chaillet: «De scenario's voor 'Lefranc' zijn reeds erg gedetailleerd, de bladindeling is steeds helemaal uitgewerkt door Martin. Het is echt Martin getekend door Chaillet. Achteraf bekijkt hij steeds mijn potloodtekeningen, en regelmatig wil hij hier of daar nog een kleine correctie. Veel inbreng heb ik niet, zeker niet wat betreft de ideeën. Ik vraag me trouwens af of hij dat zo zou appreciëren.»

Veto: Martins stijl wordt wel eens omschreven als "kil akademisch realisme".

Chaillet: «Niet echt, want die stijl is helemaal niet zo akademisch. Een academische tekening is misschien wel mooi, maar spreekt niet aan, is gevoelloos. In een tekening van Jacques Martin wil je zelf binnenstappen, ze nodigt uit tot dromen, dat gaat dus verder dan akademisme.»

Veto: Jullie stijl is nochtans vrij statisch.

Chaillet: «Inderdaad, maar dat is in zekere zin de prijs die je ervoor moet betalen. Je kan onmogelijk een zeer gedetailleerde stijl combineren met soepele tekeningen. Wat je verliest aan beweging, kan je wel terugwinnen met anekdotes en details in de dekors. Dromen bestaat niet enkel uit actie, men kan zich laten meeslepen door details, eens rustig terugbladeren en zaken opmerken die men nog niet gezien had. Heel die sfeer komt het best overeen met mijn persoonlijkheid, en daarom teken ik zo. Vechtpartijen liggen me inderdaad minder, maar het zijn ook de delen van een scenario die me het minst aanstaan, hoewel ze nodig zijn om er wat vaart in te brengen. In het andere geval had ik bijvoorbeeld eerder één strip gekozen à la Giraud, de tekenaar van 'Blueberry'.»

Veto: Vandaag zijn strips over de middeleeuwen razend populair. Naast ouder werk als Ramiro, de Koene Ridder en de Rode Ridder kwamen er recent verhalen als de Torens van Schermerwoude, Andreas de Florentijn, De gezellen van de Schermering, Het Merkteken van de Heks, De Onthoofde Arenden, Tristan en Thorgal. Is Vasco, dat zich afspeelt in het Italië van de veertiende eeuw, enkel een onderdeel van een goedverkopende trend?

Chaillet: «Nee. Ik ben weg van dat land en die tijd, maar eigenlijk had ik de reeks liever gesitueerd in de Oudheid, Rome dus, want die periode ken ik het best en ik hou er het meest van. Jammer genoeg was 'Alex' er al ... en als assistent van Martin vond ik dat een ietsje te delicaat.»

«Ik had inderdaad Griekenland kunnen kiezen, maar Rome is mijn grote passie. Raar maar waar: bij Martin is het

net omgekeerd. Martin heeft trouwens net een eerste album uit van zijn nieuwe reeks 'Orion', die zich afspeelt in de Gouden Eeuw van Perikles. Tegelijkertijd verschijnt er een reeks 'De reizen van Orion', waarin hij de grote Griekse steden reconstrueert. Omdat hij mijn liefde voor Rome kent, heeft hij me voorgesteld samen te werken aan de drie afleveringen over Rome. Mijn bijdrage zal bestaan uit de dokumentatie en de reconstrukties.»

Veto: Het valt inderdaad op dat u de sfeer van deze Italiaanse middeleeuwen goed evokeert. Sluip dat streven naar historische authenticiteit niet tevelde energie op?

Chaillet: «Ik zou Vasco misschien wel kunnen uitwerken met veel minder dokumentatie, maar ik doe het graag zo. Dankzij het opzoekwerk kan ik genieten van mijn andere passie, de geschiedenis. Als ik geen strips zou tekenen, was ik nu waarschijnlijk archeoloog of zo. Meestal ga ik zelfs ter plekke een kijkje nemen. Dat is essentieel, want je krijgt ideeën waar je thuis nooit opkomt.»

«Dikwijls maakt een plek indruk op mij, en wil ik ze ook aan anderen leren kennen. Vanaf dan probeer ik zoveel mogelijk informatie in te winnen over die plaats, vooral over de periode van Vasco, maar ook over de gewoontes van de mensen daar. Indien van een of ander gebouw niet vaststaat hoe het er toen uitzag, reconstrueer ik of vul aan naar analogie met bekende gegevens. Het resultaat is dan waarschijnlijk wel niet ekkas, maar toch plausibel. Indien mogelijk raadpleeg ik de stadsarchieven, omdat je daar documenten vindt die nooit in boeken opgenomen werden.»

«Als mijn eerste vrij gedetailleerde, potloodtekeningen gereed zijn, verhuizen de platen naar mijn medewerker. Hij zet mijn losse schetsen van de gebouwen rigoreus om in perspectief, met een horizon, vluchtpunten... Het werk van een architect als het ware. Zijn hulp bespaart me zeker tien uur per pagina. Als hij daarmee klaar is, doen de tekeningen helemaal niet 'stripachtig' meer aan. Ik breng daarom een 'finishing touch' aan: achtergronden wat bijvullen, extra figuurtjes aanbrengen, de eigenlijke personages volledig afwerken. Een compleet verhaal kost me ongeveer negen maanden, met de hulp van een assistent slechts twee maanden.»

«Dat kost dus inderdaad veel tijd, maar toch streef ik zoveel mogelijk authenticiteit na. Omdat ik zo hou van geschiedenis, vind ik dat je ze zoveel mogelijk moet respecteren. Bovendien komt precisie de sfeer van authenticiteit

ten goede, het publiek zal het gemakkelijker geloven. Ook al zijn zij geen specialisten, ze merken toch dat ik probeer zo nauwkeurig mogelijk te werken. Als je realistische strips maakt en de reputatie krijgt van een historicus, heb je een verantwoordelijkheid te dragen, zeker tegenover jongeren. Je moet je publiek dus 'au sérieux' nemen en je bent verplicht de waarheid zo goed als mogelijk te benaderen. «On peut violer l'histoire à condition de lui faire de beaux enfants,» zei Alexandre Dumas terecht, maar ik probeer toch ernstig te blijven. In mijn verhalen ga ik steeds uit van historische feiten, waarop ik dan verder doorduur.»

Veto: Toch vermengt u in Vasco fiktieve personages met historische figuren. U manipuleert de geschiedenis een beetje.

Chaillet: «Ik ben op dat idee gekomen door het lezen van 'Les rois maudits' van Maurice Drouon, een schitterende roman voor wie van geschiedenis houdt. De meeste personages uit 'Vasco' zijn historisch, enkel Vasco en zijn broer heb ik verzonnen. Zijn familie, de Baglioni uit Sienna, zijn authentiek. Idem dito voor de Tolomei: zelfs hun paleis bestaat nog — en is nog steeds een bank!»

Veto: Stoort het u niet dat u al die aspecten van uw tekeningen, zoals inkleuring en decor, uit handen moet geven?

Chaillet: «In het begin wel, want ik teken zeer graag dekors. Maar afgezien van de tijdwinning, laat deze werkwijze ook toe me van mijn tekeningen te distancieren. Ik krijg nu het decor te zien dat ik in mijn hoofd had, maar getekend door een ander. Dat is gemakkelijker om fouten te vinden, zodat de tekeningen zich nog beter integreren in het decor er het geheel erop vooruit gaat.»

«Chantal Defacelle, die de inkleuring doet, is mijn echtgenote. Zij heeft helemaal geen artistieke opleiding genoten. Toen ik nog bij Dargaud werkte, kleurde ik in voor onder andere 'Blueberry', 'Bob Morane', 'Asterix' en 'Izno-goud'. Soms nam ik wat werk mee naar huis, en om sneller te vorderen vroeg ik mijn vrouw om te helpen. Zo is ze begonnen met kleine details, later kwamen daar personen bij, en kostuums. Bij 'Lefranc' zorgde ik zelf nog voor de inkleuring, maar toen Vasco daar nog bij kwam, had ik geen tijd meer en moest zij alles doen (lacht). Ze heeft echt talent, hoor. Het is trouwens zeer interessant samen te werken met de inkleurster, want zo is er voortdurend overleg. Bovendien neemt zij nu ook deel aan het leven van Vasco, want een stripauteur heeft de neiging om steeds in zijn fantasiewereld te leven, en dat vindt een echtgenote niet altijd even leuk.»

Veto: De psychologie van uw personages komt dikwijls nogal ongelofwaardig over, wat geforceerd zelfs.

Chaillet: «Vindt u? Ik zou ze eerder kompleks noemen, want ik wil geen zwart/wit figuren. Ook in het leven staan de goeden niet aan de ene en de slechten aan de andere kant. Ik denk dat Vasco reageert zoals ik zelf zou doen.»

Veto: In een aantal albums stelt u indirect toemnalige situaties aan de kaak, zoals het machiavellisme van de Italiaanse steden, of de inkwistitie. Is dat vooraf gepland?

Chaillet: «Niet echt, die zaken komen aan bod als een gevolg van de plaats waar het verhaal zich afspeelt. Het waren bestaande situaties, en die kunnen dus mooi mee het verhaal omkadern.»

Veto: In Vasco keren een aantal nevenfiguren regelmatig weer. Vooral de figuur van broer Lorenzo werkt storend. Je kan je geen plaats inbeelden — Cyprus, Jeruzalem, de Athosberg, Sienna, Venetië — of die broer duikt wel op.

Chaillet: «Toen ik jong was, las ik dolgraag de avonturen van 'Blake & Mortimer', 'Alex', 'Lefranc' en ik vond het leuk dat in die reeksen bepaalde nevenfiguren en antagonisten steeds terugkeerden. Omdat ik min of meer eenzelfde soort verhalen schrijf en het publiek een plezier wil doen, heb ik dat overgenomen. Maar het gebeurt ook niet systematisch, want ik wil niet overdrijven. In het volgende verhaal wilde ik Vasco's 'femme fatale', Sofie, zelfs laten omkomen, maar onder druk van mijn familie heb ik toch maar een andere oplossing gekozen. (lacht).»

Pour les lecteurs de Veto, avec toute mon amitié
Belle - Uderzo

Veto: U tekent ook het voor het weekblad 'Kuifje'. Werkt tekenen voor een jongerenpubliek niet remmend?

Chaillet: «Helemaal niet, want het is vooral het stripverhaal van de jaren '50 dat me inspireert, en toen waren de mogelijkheden binnen een strip streng afgebakend. Hoewel ik toch van tijd tot tijd een probleempje heb. Lombard wilde bijvoorbeeld een badscène met Sofie schrappen, en van het nachtelijke weerzien van Vasco en Sofie in 'Schaduw van Venetië' heb ik in 'Kuifje' een wat ofersie versie moeten plaatsen.»

«Af en toe gun ik mezelf ook een pleziertje, en verwerk inside-jokes door een figuur het gezicht van een kollega te geven. Het gros van de lezers merkt dat niet op, maar we vermaken er ons onderling mee. Jacques Martin bijvoorbeeld: zijn neus krulde nogal!»

Veto: Lombard zet u blijkbaar onder tijdsdruk: ieder jaar verschijnt er wel een album. Dan is er toch niet meer echt sprake van creativiteit?

Chaillet: «Ik probeer een album per jaar te tekenen. Bij Lombard had men liever gezien dat ik er twee maak, maar dat wilde ik niet. Om te beginnen heb ik daarvoor geen tijd, en ik wil met plezier blijven werken. Bandwerk komt niemand ten goede: mij niet en het publiek niet.»

Michel Kempeneers

HOUTERIGE KNOKPARTIJEN IN SCHITTERENDE DEKORS

Tien jaar geleden startte de Fransman Gilles Chaillet met zijn historische strip Vasco, waarvan onlangs het negende deel verscheen bij uitgeverij Lombard.

De reeks speelt zich af in Italië halverwege de 14de eeuw, in een periode dat machtige bankiers zoals Tolomeo Tolomei, oom van de impulsieve Vasco Baglioni, een doorslaggevende rol speelden in de voortdurende politieke kuiperijen en de machtsstrijd van de Italiaanse stadstaten. Een uiterst dankbare kontekst voor een scenarist, en Chaillet maakt er gretig gebruik van om Vasco naar de interessantste plekken van toen te zenden: Rome, Byzantium, Neurenberg, Venetië, Frankrijk...

Tussendoor laat Chaillet de lezer met zijn realistische tekenstijl en zijn voor details genieten van minuitieve weergaves en reconstrukties van de toenmalige architectuur. Echte pareltjes die de reeks, samen met het handig gebruik van historische feiten, een kachet van authenticiteit bezorgen dat ze laat behoren tot de betere historische strip.

Ook opvallend: Chaillet heeft van zijn leermeester Jacques Martin blijkbaar niet uitsluitend positieve elemen-

ten overgenomen. Chaillets figuren komen nogal houterig over, en actiescènes zoals een knokpartij lijken dikwijls erg stuntelig. Net als Martin in de meer recente albums van Lefranc en Alex lijkt Chaillet nog het meest te worstelen met zijn scenario's. Of eksakter: met het evenwichtig en logisch uitbouwen van die scenario's. Abrupte overgangen komen niet iets te veel voor en het gedrag van de verschillende antagonisten is niet steeds even logisch. Niettemin blijven de verhalen voldoende onderhoudend en worden de onvolkomenheden probleemloos gecompenseerd door de schitterende dekors — tegenwoordig meer en meer het handelsmerk van Martin en volgendelingen (Chaillet en Jean Pleyers, die op scenario van Martin Tristan tekent, een reeks over een tijdgenoot van Jeanne d'Arc).

Wat Martin betreft: liefhebbers van Alex, Lefranc en Tristan zouden wel eens heel lang kunnen wachten op nieuwe albums van deze reeksen. Martin ligt namelijk overhoop met uitgeverij Casterman, en omdat zijn personages kontractueel gebonden zijn aan Casterman, heeft hij beslist ze voorlopig (?) op te geven. (MK)

Fonteyn Medical Books
FOCHPLEIN 13 LEUVEN

Tel. 20.29.44

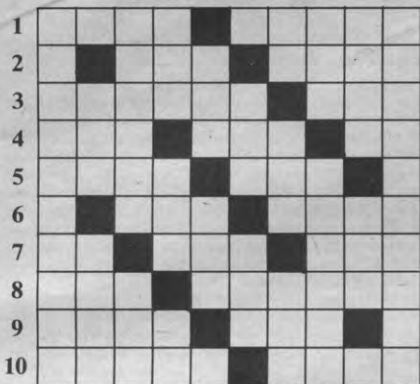
DE GESPECIALISEERDE
BOEKHANDEL MET
EEN ENORME VOORRAAD,
UP TO DATE,
MEDISCHE LITERATUUR.
GUNSTIGE PRIJZEN!

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Horizontaal - 1 Frans schrijver - Vlaams schrijver met zijn voornaam voor zijn naam 2 Deel van het hoofd - Hollandse voornaam 3 Aflegging van kloostergelofte - Nuttig 4 Ijzerhoudende grond - Dandy - Heden 5 Boze bui - Paard 6 Eikeschors - Inspiratie 7 Bijwoord - Zeer lange tijd - Staatshotel 8 Nat - Geliefd 9 Heilig dier - Vrouwelijk dier 10 Protestactie - Europese stad.

Vertikaal - 1 Konkreet onderwerp van een redevoering 2 Manne-lijk dier - Nobelprijswinnaar natuurkunde 3 Roem - Moed 4 Uitdrukking van opluchting - Drank - Muzieknoet 5 Pit - Afrikaanse antilope 6 Ruim Japans kleed - Lichaamsdeel 7 Berg-ruimte - Maak mak - Reuzenvogel 8 Plat ovaal vat - Korte uniformjas 9 Een opgezwoolen vier krijgen - Ster 10 Plaatsten in tijd of ruimte.

ZOEKERTJES

- Napoleon zoekt dringend paleis in centrum Leuven, max. 6000 fr. Audiëntie elke vrijdagvoormiddag.
- KLJ-(s)ters in Leuven: zin in een kwisavond? Dan hebben we iets voor jou op di 13 november om 21.00 u. in de KLJ-centrale, Kapucijnenvoer 10. Be there!
- Niet dankt konijnheer van fietsenmaker en wat-ten-imbrel! Natuurkoekjes op zachte kussens in warme slaaprak, heerlijk! Wanneer komen de kleintjes?
- Don't you see; the world is turning the way it should, not the way you wish it would... (E.A. Poe).
- Verloren. Verloren voorwerpen rond de ploeg St. Barbara te verkrijgen in Groenstraat nr. 3 te Heverlee.
- Zoek dringend leuk meisje dat minder verlegen is dan ik. Sander.
- Middeleeuwse kabbalist, Abulafia, verwerkt aller hand-ende proefschriften tot juweeltjes hedendaagse drukknun-ten. Tienestr. 177, ☎ 29.22.77. (van 10.00-12.00 en van 13.30-17.00 u.)
- 120 minerale gesteenten in expositie-tekst; tel. 26 04 91
- Zit je haar goed? Kom dan naar de 'Als je haar maar goed zit'-TD op woensdag 7 november in de Lido. Gratis shampoo te verkrijgen (zolang de voorraad strekt)

Vakature

De Algemene Vergadering van Kringraad zal op vrijdag 9 november overgaan tot de verkiezing van de volgende studentenvertegenwoordigers (m/v) voor het academiejaar 1990-91:

- 1 vertegenwoordiger in de Akademische Raad voor de groep Humane Wetenschappen;
- 3 vertegenwoordigers voor de Onderwijsraad waarvan 1 uit de groep Biomedische Wetenschappen, 1 uit de groep Humane We-

tenschappen A (Economie, Rechten, Politieke en Sociale Wetenschappen, Psychologie en Pedagogie), en 1 uit de groep Humane Wetenschappen B (Letteren en Wijsbegeerte, Godgeleerdheid en HIW);

2 vertegenwoordigers voor de Interfakultaire Commissie voor Aggregatie (ICA), waarvan 1 behorende tot de groep Positieve of Biomedische Wetenschappen en 1 behorende tot de groep Humane Wetenschappen A of B.

2 vertegenwoordigers voor de denkgroep 'Vrouw en Universiteit'

Van de kandidaten (studenten aan de KU Leuven) wordt enige interesse en ervaring binnen de hele onderwijsproblematiek verwacht. Voor de andere voorwaarden verwijzen we u naar Veto 2 van dit jaar (pagina 2) of naar het sekretariaat van Kringraad, 's Meiersstraat 5, enkel tijdens de namiddag.

De verkiezingen vinden plaats op de Algemene Vergadering van Kringraad op vrijdag 9 november om 19.00 u in de kongressaal van het Pauskollege. Kandidaturen hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op

woensdag 7 november om 17.00 u.

Alle sollicitaties dienen schriftelijk met CV, motivering en vermelding van de speciale ervaringen die voor Kringraad nuttig kunnen zijn, toe te komen op het sekretariaat van Kringraad t.a.v. Victor Dries, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Personen die solliciteren dienen aanwezig te zijn op de Algemene Vergadering van Kringraad waarop de verkiezing plaatsvindt.

- Accerdujlers, stukakkers e.a. Avelgemaars: op do. 8 nov. a.s. verbreedren we met onze Gentse kompanjons. Yves Deconinck gidst ons door de Arteveldestad. Afspraak omstreeks 19u aan het Leuvens Station of rond 20u30 aan Gent St-Pieters 9J.E. en G.V.
- LABYRINT: Zaal te huur voor fuien. Zeer gunstige voorwaarden. De eerste vijf organisatoren voor nov. krijgen een gratis bak Bier. Voor inl. tel. 016/25 55 67 of 20 76 41.
- De Shrink is elke vrijdag en zaterdag te huur voor prive-fuiven. Soepele en gunstige voorwaarden. Info: de Shrink, Tienestr. 115A of op ☎ 28.60.78 en ('s avonds) ☎ 20.21.50.
- Hart verloren aan slanke bebrilde krullekop op langste nacht van de Gnorgl, Terugbezorgen aan pikant blondje. Ook in Gnorgl. Beloning in natura.
- Gezocht: kamer of studio te huur voor december, januari en februari. Tel. 03/870 12 40 op werkdagen 9-5.30u. Bart Demyere.
- Get your horn & play 23, 24, 25 nov. Jazz weekend, alle instu. ook beginners lage prijs goede leraars info & inschr. Mattias Vandentymplestr. 53 Erik Tel. 011/35.494
- Wie heeft op donderdag 25/10 een zilverkleuring dameshorloge gevonden op de H-Hart-Fuiven in de Ballon of op de Oude Markt? Sonja, De Beritstr. 5.
- LABYRINT: vrouwenkaffee. Open op wo-do: 20u-02u; Fuif op vrij-zat: 22u-04u. Labyrinth, Visserstraat 2 te Leuven, 1ste verd. Tel. 016/20 76 41.

- Typen van alle teksten & vertalingen NI.-Engels-Spaans, Tel. 016/23.54.76.
- Homo- en lesbiennecentrum De Roze Drempel onthaalt ma & do 20-23u Amerikalaan 3 (p/a JAC) Tel. 22 85 82 Café elke wo 21-01u Craenendonck 27 (zijstraat Vismarkt).
- Gevechtskunst Jujutsu voor iedereen aan studentenprijs. Gratis professen! Voor meer info bel gerust op 29 32 95.
- Duitse les in aangename sfeer gegeven door Duitse aan schappelijke prijs. Bel voor meer info 016/29 32 95.
- Uw publiek en mijn platen, de ideale combinatie voor een toffe fuif: DB IDEP 22 57 64.
- Te huur: Diskobar met of zonder dj + lichtinstallatie: 4000-7000 Bfr. Vervoer en plaatsing inbegrepen Tel. 23 30 86; vragen naar Johan.
- Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, 3001 Heverlee, 20 70 77. Typen v. teissen - laserprinter - inbinden - vertalingen.
- DE ROZE DREMPEL geeft een grootse Homo- en Lesbienne-fuif op vrijdag 9 november in zaal Albatros, vanaf 22u.

KAFEETEORIEEN

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtinstallaties voor fuiven en TD's
BARCOVISION: 5000 fr.
tel. 016/201.301

20.00 u **DEBAT** Debat over 'Het Schengenakkoord' met vertegenwoordiging van de Europese commissie en Europees Parlement, in aud. Zeger Van Hee, Tienestr. 41, org. Europakring.

20.00 u **FILM** Frankrijk in de jaren 20: L'Atlantide (Jacques Feyder, 1921), in 't Studioke, ink. 100/125, org. DAF.
20.00 u **INFO** Diareeks over 'Het Koraalrif', in Pandawinkel, Naamsestraat 150, org. Informatiecentrum (WWF).
20.30 u **FILM** Os Canibais (De Kannibalen) van de Oliveira, org. Marguerita, een meisje uit de gegoede stand die een vreemde huwt, ook al kan zij zijn lichamelijke gebrek niet vergeten, in Stadsschouwburg, org. Stuc.
20.30 u **TEATER** 'Some Confusions in the Law about Love', door het Forced Entertainment uit Groot-Brittannië, in Stuc, ink. 220/300, org. Stuc.

D O N D E R D A G

19.00 u **UNIVERSITAIRE VERSENTIE** Prof. J. Kerkhofs spreekt over de 'Vrouwenmancipatie versus Kerk. Is God Vrouwelijk?', in de Grote Aula, aan het Hogeschoolplein, ink. gratis.
20.00 u **FILM** Frankrijk in de jaren 20: L'Atlantide (Jacques Feyder, 1921), in 't Studioke, ink. 100/125, org. DAF.
20.00 u **INFO** Diareeks over 'Het Tropisch Regenwoud', in Pandawinkel, Naamsestraat 150, org. Informatiecentrum (WWF).
20.30 u **FILM** 'Gertrud' door Carl Theodor Dreyer (1964), een film over een zangeres die verliefd is geworden op een politicus en daardoor haar loopbaan stopt, in 't Stuc, ink. 100/130, org. Stuc.
23.00 u **FILM** 'El' van Luis Bunuel uit Mexico (1952), in 't Stuc, ink. 100/130, org. Stuc.
20.30 u **FUIF** Eurofuif met live-optreden van Ben Levin, in VAC, Munststr. 1, org. Europakring.

V R I J D A G

20.30 u **FILM** 'El' van Luis Bunuel uit Mexico (1952), in 't Stuc, ink. 100/130, org. Stuc.
23.00 u **OPTREDEN** Optreden van Wreckless Eric, in Danceteria Belgisch Congo, org. Belgisch Congo.

Z O N D A G

11.00 u **KONCERT** Het Kamerorkest van het Conservatorium, olv Dirk Vandaele, met werk van Bach, Gossec, Mozart, Farkas, Grieg en Bartok, in Aud. Minneport, ink. 100/150, org. CC Leuven.

U WIL OOK IN VETO?

Ook uw agenda-puntjes kunnen hier worden opgenomen. In het kader hiervan - Ad Valvas noemen wij dat hier - is plaats voor berichten uit de kringen, gaande van fuiven tot presidiumvergaderingen. In de agenda zelf worden de activiteiten opgenomen die voor een ruimere studentengroep bedoeld zijn. We moeten uw spul wel vrijdag hebben.

M A A N D A G

20.00 u **FILM** USA in de jaren 20: Sunrise (Friedrich Murnau, 1927), in 't Studioke, ink. 100/125, org. DAF.
20.30 u **LEZING** 'Europa tegen kanker' door dr. Alain van Passel, in de Kleine Aula, org. Europakring.
21.00 u **FILM** 'Playtime', het meest ambitieuze project van Jacques Tati, in Stuc, ink. 100/130, org. Stuc.

D I N S D A G

19.00 u **DROPPING** Europese dropping met inschrijvingen in de Bondgenotenlaan 69, org. Europakring.
20.00 u **FILM** USA in de jaren 20: Sunrise (Friedrich Murnau, 1927), in 't Studioke, ink. 100/125, org. DAF.
20.00 u **LEZING** Kennismaking met de oude Arabische muziek en de invloed ervan op de Westerse muziekcultuur, opgeluisterd met dia's en muziek, in CC Oratorienhof, Mechelsestr. 111, org. Masereelfonds.
20.00 u **LEZING** Voordracht door Prof. Etienne Vermeersch (RUG) over zijn boekje: de ogen van de Panda, een milieu-ethisch essay, in Maria-Theresia-college, lok. 14, org. LBK.
20.30 u **TEATER** 'Some Confusions in the Law about Love', door het Forced Entertainment uit Groot-Brittannië, in Stuc, ink. 220/300, org. Stuc.

W O E N S D A G

13.00 u **TEATER** Kultuur-uur: Tijl Uilenspiegel door Tine Ruysschaert, in Recreatieaal van de Arenbergwoonwijk tegenover Alma 3, ink. gratis.
16.00 u **AKTIE** Optocht 'Janet en Kwasi moeten blijven', vertrek op het Ladezeplein, org. Komitee 'Janet en Kwasi'

APOLLOON ☎ 5/11: Vergadering ivm. de doop, in het sekretariaat. ☎ 6/11: Uitstap naar het Circus van Moskou, in Vorst Nationaal. ☎ 7/11: Uitstap naar Brugge-AC Milaan. ☎ 8/11: Doop-TD, in Lido. Om 19.00 u: Vergadering Cultuur-verantwoordelijke, in Apolloon-Sekretariaat.

EOOS ☎ 7/11 om 20.00 u: Peter- en Meteravond Slavistiek, in de permanentie.

EKONOMIKA ☎ 5/11: Uitruiking doopcertifikaten met vaten, in de Dulci. ☎ Elke avond Dulci-avond, elke woensdagavond jenever aan 40 fr.

GERMANIA ☎ 5/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in de permanentie.

HISTORIA ☎ 6/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in de permanentie.

KLIO ☎ 6/11 om 20.00 u: Presidiumvergadering, in 's Meiersstraat 5.

LBK ☎ 6/11 om 20.00 u: Voordracht door Prof. Etienne Vermeersch (RUG) over zijn boekje: de ogen van de Panda, een milieu-ethisch essay, in Maria-Theresia-college, lok. 14. ☎ 8/11: Ekskursie fruitfeest-entree van naar de fuiveling in Sint-Truiden, inschrijven bij Maria. Vanaf 12.00 u: Doop antennes TD, in Thier.

MERKATOR ☎ 8/11: Doop.

PEDAGOGIE & KATECHETIKA ☎ 8/11 om 21.00 u: Piezjama-fuif, in 't Schisma.

POLITIKA ☎ 6/11 om 20.30 u: Prof op de koffie: deze keer prof B.J. Declercq, in Politika-kalae.

PSYCHOLOGISCHE KRING ☎ 5/11 om 21.00 u: Raad van beheer vzw Psychologie, in het kringlokaal, ink. alle leden welkom. ☎ 6/11 om 21.30 u: Optredens van Triptych en Balle Rebble, in Shrink, ink. gratis. ☎ 7/11 om 20.00 u: Kantus, in Zaalteje boven Abolens, ink. 200. ☎ 8/11 om 21.00 u: Herfst-fuif (met vallende bladeren), in Shrink, ink. gratis.

ROMANIA ☎ 6/11: Doop en TD, in de Lido.

VRG ☎ 5/11 om 20.00 u: Kantus, in de Lido, inschrijven op het VRG-sekretariaat.

VTK ☎ 5/11 om 20.00 u: VTK-Externe TK (Technische Kringraad). ☎ 6/11 om 23.00 u: Doop en aansluitend TD, in de Thier, tegenover het Sportkot.

Prof Decorte: "Vroeger wou ik dat er een hemel was"

Vorig jaar vierde het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte zijn honderdste verjaardag met een aantal sterke lezingen in diverse filosofische domeinen. Naar jaarlijkse traditie richt het HIW ook dit jaar een aantal filosofische conferenties in. Deze week woensdag zal prof. Decorte spreken over het thema 'Onvrede met de rede'. Als rationalist stelt Decorte de dubbelzinnigheid van de rationaliteit die de cultuur beheerst, in vraag. Over hetzelfde thema verscheen vorig jaar een boek van hem onder de titel 'De waanzin van het intellect', waarin de absurditeit van de heksenvervolging wordt vergeleken met de op hol geslagen wapeningswedloop. Het boek illustreert hoe een teveel aan rationaliteit uitmondt in waanzin. Veto had hierover met Jos Decorte een gesprek. Als rationeel en begenadigd spreker praatte hij de hele bladzijde vol.

"Het in vraag stellen van een schijnbaar vanzelfsprekende rationaliteit begint vanuit de verwondering. Vandaaruit is ook mijn boek gegroeid. Toen ik 'De Heksenhamer', een middeleeuwse handleiding voor inkwisiteurs, in handen kreeg, was ik verwonderd dat men een zodanig waterdicht rationeel systeem kan opzetten van zoezegde strijd voor de goede zaak, waar zo'n onmenselijke praktijken uit voortvloeien. Wat in werkelijkheid van de rationaliteit terecht komt is vaak een monster. Dit komt door het gebrek aan invraagstelling ervan, waardoor je erin verstrikt raakt.

Er bestaan twee ekstreme houdingen tegenover rationaliteit. Ten eerste een soort absolute rationaliteit die traditioneel de rationaliteit van God of de absolute Geest van Hegel genoemd wordt. Dit soort oplossing is voor de hedendaagse filosofen niet meer denkbaar. Daartegenover staat de postmoderne opvatting die een versplintering van de rationaliteit vaststelt. De werkelijkheid wordt niet meer gekonstueerd door een absoluut beginsel maar door ano-

nieme structuren. De mens zou geen vat meer hebben op de werkelijkheid omdat hij er geen redelijkheid in kan laten verankeren. Het had evengoed een andere werkelijkheid kunnen zijn. Maar deze stelling kan men ook niet volhouden: in de wetenschap gaat het bijvoorbeeld om konstruktieve denkschema's die men op de werkelijkheid plakt, maar waarbij altijd nagegaan wordt of ze nog wel werken. Blijkbaar komt er een soort respons vanuit de realiteit zelf. In die zin is er sprake van een soort van voortgang, van kumulatief weten, waardoor je niet kunt beweren dat de werkelijkheid vreemd is van alle rationaliteit. De soort van rationaliteit is een andere kwestie. Daar weten we nog weinig van."

Raketten

"Niemand laat zich bewust misleiden door zijn eigen rationaliteit. Veel mensen voelen zich zeker van hun eigen politieke keuzes. Op een bepaald moment kun je door een inspanning die zekerheid overstijgen. De vredesbeweging had een beetje een simplistische visie: alsof het enkel zou gaan om kernraketten. Slogans lagen gemakkelijk in de mond toen. Dan krijg je reusachtige betogingen waar lieden van allerlei pluimage in meestappen. Wie is er nu vóór de installatie van kernraketten? Maar zij waren zich duidelijk niet bewust dat een omwenteling van onze hele economische orde noodzakelijk is om hun idealen in praktijk te brengen. Er zit dus duidelijk iets fout met ons vredesconcept. De vredesbewegingen dienen de vrede, jawel, maar wat is vrede? Hier komt de filosofie tussen om begripsverheldering te brengen.

Woensdag zal ik beroep doen op het begrip 'oplossing van de tweede orde'. Je kan rationaliteit beschouwen als een systeem van elementen die je kan combineren. Uiteindelijk blijf je steeds binnen het systeem. Op een bepaald moment kan het zoeken naar een systeem-bestendige oplossing juist het probleem worden. De wapeningswedloop is daar een voorbeeld van. De oplossing bestond blijkbaar uit steeds meer raketten opstellen. Voor het Westen was vrede het behoud van een status quo. En daarvoor heeft men steeds meer wapens nodig. Vrede is hier dus het neutraal

element dat in combinatie met een ander element - meer wapens - het tegengesteld element - meer wapens aan de andere zijde - oplevert. Dan krijg je uiteindelijk fatale eskalatie. Zolang kapitalisten communisten doorzichtig blijven noemen en omgekeerd zit men hopeloos geblokkeerd. Wat moet verdwijnen is het begrip vijand. Men kan de wapeningswedloop natuurlijk blijven organiseren. Kijk maar naar de golf: volgens Bush is Saddam Hoessein erger dan Hitler en Baker wil na de crisis absoluut troepen op Arabisch grondgebied blijven stationeren. In zo'n situatie kan een tweede orde-oplossing iets ten gronde veranderen, hoewel ze op het moment zelf vaak ongerijmd lijkt.

us vanuit de resultaten van de politiek zelf, kun je de waarheid of valsheid van woorden opmaken. Politieke beslissingen kunnen op het moment zelf als dusdanig als slecht beoordeeld worden, maar de slechtheid kan pas achteraf blijken. Daarom heb ik begrip voor de tragedie waarin politici verwikkeld zijn. Zij moeten dikwijls op korte tijd beslissingen nemen, waarvan je de resultaten moet afwachten. Je kunt daarbij enkel hopen dat zij te goeder trouw handelen.

De tweede orde-oplossing zal na verloop van tijd in een gegeven situatie waarschijnlijk weer als eerste orde-oplossing fungeren, waardoor zich een nieuwe tweede-oplossing opdringt.

HEKSEN EN BEWAPENING

Een paar dagen voor het uitbreken van de Franse revolutie krijgt een kapitein de opdracht om op een menigte van 'canaïlle' te schieten. Hij vindt echter dat de betogers niet helemaal ongelijk hebben en daarom schreeuwt hij zo hard hij kan tot de menigte dat al wie zich geen 'canaïlle' voelt maar naar huis moet trekken. Binnen de twee minuten is heel het plein ontruimd. Op het moment dat je die menigte - 'canaïlle' - herdefinieert als 'eerzame burgers' kan je ontsnappen uit een spiraalbeweging die groter geweld met zich meebrengt. Uiteindelijk gebeurde iets gelijkaardigs ook met de heksenvervolging. Mensen niet meer bestempelen als heks, doet de onmenselijke redelijkheid van de inkwisitie ophouden. Wanneer men de Russen niet meer louter ziet als 'kommunisten die uit zijn op de wereldhegemonie' gaat men anders met hen omgaan. Maar toch is het Gorbatsjov die dit op gang moest brengen."

Maar het ligt vaak moeilijk dergelijke oplossing aanvaardbaar te maken omdat je niet weet of ze zal werken. Toch is er een bepaalde marge om het systeem waarin je zit te overstijgen. Dat noemt ik juist cultuur. Een doeltreffende strategie tot overstijging bestaat in de vergelijking van verschillende rationaliteiten in het verleden. En dan kan je aan niet-utopische toekomstgerichte analyse doen van hedendaagse problemen. Zoeken naar concrete oplossingen in concrete situaties. Mensen zouden hun idealen bescheidener moeten formuleren."

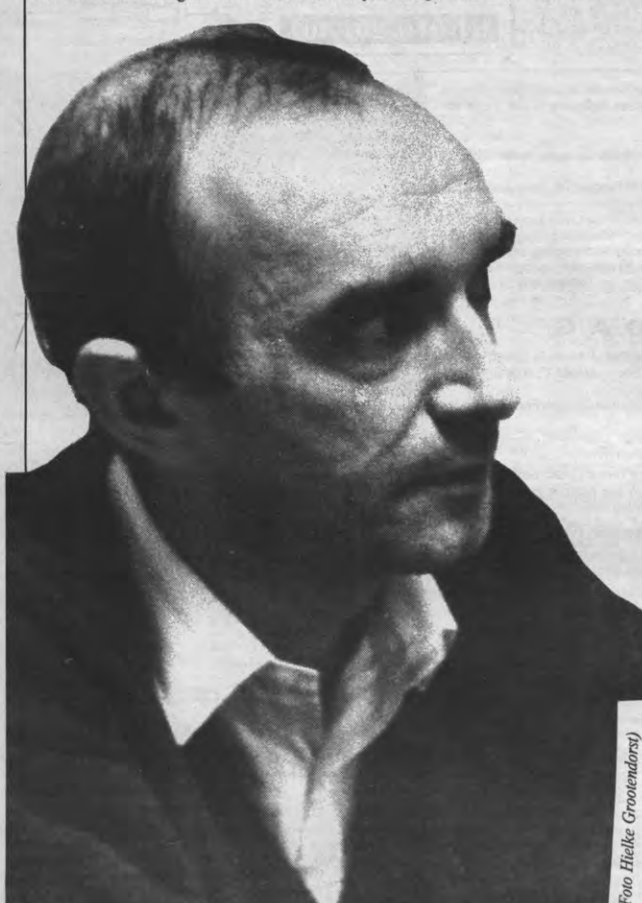
Drugs

"Rationaliteit moet zichzelf voortdurend wantrouwen, maar er ook voor oppassen niet te verglijden in irrationalisme. De opvatting van de Flower Power-beweging van de rede als realiteitsprincipe dat de cultuurmens domineert en frustrert, omdat ze driften en impulsen beknot, is uitgemeind in historische rampen, esoterische stromingen allerhande, drugs en marginalisering. Anderzijds wantrouw ik ook de 'rationele' systemen die pretenderen de hemel op aarde te brengen. Vroeger wou ik dat die er was, maar nu ben ik blij dat ik ontdekt heb dat er geen is.

Op de kaft van mijn boek staat het hoofd van Medusa. Zij is de enige sterfelijke van de drie gorgonen, monsters uit de Griekse mythologie. De naam 'Medusa' komt van een Grieks werkwoord dat 'heersen' betekent, maar ook 'zich beheersen, zich bekommeren om'. Zij is dus eigenlijk het symbool van de tot waanzin verworpen, heersende rationaliteit. Theseus kreeg de opdracht haar het hoofd af te slaan. Wie Medusa echter recht in het gelaat blikte, versteende. Theseus slaagt erin haar rugwaarts te benaderen met een spiegelje. Aan de verbinding van de rationaliteit kon hij ontsnappen door haar onrechtstreeks, vanop een afstand te benaderen. Deze houding is de enige overlevingsstrategie van de menselijke geschiedenis; zij zal zich steeds weer moeten herhalen opdat de geschiedenis niet ten onder zou gaan aan haar eigen waanrationaliteit."

Dirk Boeckx
Krista De Mey

Woensdag 7 november om 20.15 u. spreekt prof. Jos Decorte over 'Onvrede met de rede' in het HIW, Kardinaal Mercierplein 2.

(Foto Hielke Grootendorst)